

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горвий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* М. Закіров, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Симоненко, М. Дем'яненко, І. Рудь, В. Ворошилов, Ю. Якименко, О. Рябокони. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviar.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 64
(29 листопада 2016 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	4
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА	16
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	24
ПОЛІТИКА.....	36
ЕКОНОМІКА	42
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	51

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Вітання Президента України П. Порошенка з нагоди 20-ї річниці від дня заснування Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій

Шановні друзі!

Вітаю вас з нагоди 20-ї річниці від дня заснування Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій.

Ваша активна церковна та громадська діяльність в ім'я цілісності та єдності України в часи російської агресії викликають глибоку повагу. Ви докладаете значних зусиль задля збереження духовного багатства та релігійного різноманіття нашого народу, координації міжцерковного діалогу як в Україні, так і за її межами.

Дякую вам за велику волонтерську роботу, за гуманітарну допомогу, яку ви надаєте Збройним силам України та внутрішньо переміщеним особам, за підтримку людей, які залишилися на окупованих територіях.

Нехай ваша духовна праця та щирі молитви і надалі сприятимуть утвердженню нетлінних християнських цінностей в українському суспільстві.

Бажаю вам доброго здоров'я, благополуччя та наснаги у служінні Богу та народові України.

П. Порошенко

(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2016. – 29.11).

Президент П. Порошенко подякував керівництву Євросоюзу за тверду й чітку позицію в підтримці України, а також незламну єдність і солідарність з нашою державою в її протидії російській агресії.

Під час спільної прес-конференції з президентом Європейської ради Д. Туском, президентом Європейської комісії Ж.-К. Юнкером за підсумками XVIII саміту Україна – Європейський Союз Президент України висловив упевненість, що санкції ЄС щодо Росії будуть продовжені на наступний період. Це рішення має бути розглянуто та прийнято на грудневому саміті ЄС у Брюсселі.

«Наша єдність та солідарність важливі і в питанні протидії російській пропаганді», – наголосив П. Порошенко та закликав «посилити боротьбу з цією отрутою, яка нарівні з пропагандою ІДІЛ має на меті підірвати основи європейського дому, віру в демократичні цінності».

Президент також висловив вдячність ЄС за чітку позицію невизнання незаконної анексії Росією Криму та Севастополя, а також одностайну підтримку ЄС проекту Резолюції ГА ООН про ситуацію з правами людини в Криму. При цьому він зазначив, що це закладає підвалини деокупації півострова.

П. Порошенко також наголосив на важливості прискорення процесу визволення українських заручників, які утримуються як на окупованих територіях, так і в Росії, і повідомив про домовленість тиснути на керівництво Росії в питанні їх звільнення.

У свою чергу президент Європейської ради Д. Туск зазначив, що «Україна переживає складні часи анексії Криму та агресії з боку Росії і Європа повинна зробити усе можливе, щоб зберегти українську незалежність, суверенітет та стабільність». «Наші санкції пов'язані з повним виконанням мінських угод», – сказав Д. Туск і нагадав про нещодавнє рішення щодо поновлення підтримки спеціальної моніторингової місії ОБСЄ, яка здійснює роботу на Донбасі.

«За останні три роки ми побачили втілення в життя дуже важких реформ у важких умовах. І ми робимо усе, щоб підтримати Україну», – зазначив президент Європейської ради.

Учасники саміту Україна – ЄС констатували, що російська агресія триває, і закликали російську сторону нарешті припинити обстріли мирної території України, забезпечити стале припинення вогню, як задекларовано мінськими угодами, та забезпечити безперешкодний доступ СММ ОБСЄ до всієї окупованої території, включно з неконтрольованою ділянкою українсько-російського кордону й майданчиками для відведення важкої артилерії та техніки.

Лідери України і ЄС засудили зволікання РФ з виконанням узятих на себе зобов'язань, у тому числі в рамках мінського процесу, та констатували, що санкції мають діяти доти, доки Росія не виконає в повному обсязі мінські домовленості та не буде відновлено суверенітет і територіальну цілісність України, включно з поверненням Криму (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 24.11*).

Президент П. Порошенко наголошує, що учасники XVIII саміту Україна – ЄС домовилися про чіткі перспективи ратифікації Угоди про асоціацію та підтвердили незмінність її положень.

«Перше, про що ми сьогодні домовилися, – це чіткі перспективи ратифікації Угоди про асоціацію. Ця Угода стала символом нової України, реформ та боротьби нашої держави за європейське майбутнє», – підкреслив П. Порошенко під час спільної з президентом Європейської ради Д. Туском, президентом Європейської комісії Ж.-К. Юнкером прес-конференції за підсумками саміту Україна – ЄС.

«Україна і ЄС мають спільну позицію, що положення Угоди про асоціацію за жодних обставин не можуть бути переглянуті чи переписані. Так само неможливим є заниження амбітності наших цілей по Угоді», – наголосив глава держави.

За його словами, підсумки цього саміту впевнено декларують, що «ми робимо це і рухаємося вірним шляхом».

Президент нагадав, що три роки тому український народ вийшов на Майдан з вимогою підписати й реалізувати цю Угоду.

Глава Української держави наголосив, що затягування з її ратифікацією не на користь ані Україні, ані ЄС, і висловив упевненість, що і Україна, і ЄС мають дати відсіч популізму й не допустити, щоб в цій боротьбі виграла країна-окупант. «Сподіваюсь, що під час саміту ЄС ми зрушимо питання ратифікації Угоди з тим, щоб вона запрацювала, нарешті, на повну потужність. Так, як з 1 січня поточного року працює поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з ЄС», – сказав він.

П. Порошенко зазначив, що є відчутний прогрес в імplementації зони вільної торгівлі між Україною і ЄС: за перші 10 місяців дії ЗВТ український товарообіг з ЄС зріс на 5 %, а обсяги торгівлі з ЄС впевнено вийшли на перше місце і на сьогодні вони досягають уже 41 %.

«Я висловив вдячність лідерам ЄС за готовність сприяти швидкому введенню автономних торговельних преференцій, наданих уряду України, і здійснити ряд заходів для підтримки ефективного виконання Угоди про вільну торгівлю, що ще більше відкриє ринок Європейського Союзу для українських виробників», – сказав він.

У свою чергу президент Європейської ради Д. Туск почав свій виступ українською мовою та висловив захоплення прагненням України набути членство у ЄС, а також мужністю українського народу. «Я глибоко вражений терпінням та рішучістю українського народу в своїй боротьбі за збереження територіальної цілісності і суверенітету. Ви є унікальним прикладом мужності, гідності та практичного розуму. Я знаю, що ви заслуговуєте на більше від нас, від Європи. У вас тут є багато друзів. І я можу пообіцяти вам, що ми не залишимо вас позаду», – сказав Д. Туск.

Він також чітко зазначив, що «Європейський Союз буде й надалі продовжувати докладати зусилля по втіленню в життя очікувань українців і це має стати успіхом усієї Європи» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 24.11*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Акції протесту в Україні: причини й перспективи в оцінках експертів

Інформація про підготовку масових акцій протесту в Україні поширювалася в медіа-просторі вже давно, створюючи певні очікування та напруження в суспільстві, тим більше що приводів для незадоволення владою більше ніж достатньо. Це насамперед високі тарифи на комунальні послуги, оприлюднення декларацій про доходи чиновників, які вражають уяву пересічного громадянина, ситуація на валютному ринку тощо. Більш конкретними ці очікування стали після того, як заявки на проведення багатотисячних акцій протесту на вулицях Києва в середині листопада подали близько 10 політичних партій і громадських організацій. Акції протесту з вимогами повернути банківські вклади, знизити тарифи й підвищити зарплати, які розпочалися 15 листопада і тривали кілька днів у центрі столиці, отримали активний інформаційний та аналітичний супровід у ЗМІ, політичному й експертному середовищі.

У цілому, за даними поліції, 15 листопада в центрі столиці України протестувало 6 тис. осіб. Громадський порядок забезпечувало стільки ж поліцейських і бійців Національної гвардії.

Найчисленнішими стали мітинги й пікети, організовані партіями «За життя» і «Батьківщина». Прихильники першої протестували проти штучного, як вони вважають, банкрутства українських банків і відмови цих установ

виплачувати гроші вкладникам. Активісти «Батьківщини» критикували соціально-економічну політику уряду і вимагали скасування істотного підвищення комунальних тарифів.

Ошукані вкладники під прапорами партії «За життя», лідерами якої є колишні члени Опозиційного блоку В. Рабинович і Є. Мураєв, зосередили свій протест під стінами Національного банку України. Вони вимагали ухвалення парламентом закону про гарантії збереження вкладів громадян, повернення грошей вкладникам банку «Михайлівський», відставки голови Нацбанку В. Гонtareвої і «долар по 8 грн».

Варто зауважити, що напередодні акції протесту тему захисту ошуканих вкладників активно просувала партія «Батьківщина». Її кампанія з цього приводу стартувала ще 27 жовтня, коли Ю. Тимошенко зібрала представників спілок вкладників, які постраждали. До них долучилися й так звані позичальники з організації «Фінансовий майдан», які виступають за повернення споживчих кредитів за курсом 5,05 грн/дол. За результатами зустрічі з вкладниками й позичальниками Ю. Тимошенко заявила, що тут може бути лише один вихід: відставка голови НБУ та директора-розпорядника ФГВФО К. Ворушиліна. Термін – до 15 листопада. У разі невиконання ультиматуму лідер «Батьківщини» пообіцяла виводити людей на вулиці.

31 жовтня на погоджувальній раді голів фракцій і парламентських комітетів парламенту Ю. Тимошенко анонсувала мітинги на підтримку обманутих вкладників. При цьому наголошувала, що ініціатором масових народних протестів виступає особисто вона й очолювана нею партія.

Утім, незважаючи на початкові заяви Ю. Тимошенко, спікером на акціях протесту чомусь виявився лідер партії «За життя» В. Рабинович, а соратники лідера «Батьківщини» на офіційному рівні стали заперечувати свою безпосередню участь в організації цих мітингів. У «Батьківщині» наголосили, що не планують брати участі в дестабілізації й мають намір тільки підтримати акції протесту. «“Батьківщина” підтримує акцію вкладників, ми вважаємо, що вони мають право на таку акцію, але ми не є ні ініціаторами, ні організаторами. Там абсолютно нормальні і адекватні люди, і я не думаю, що це організувала Росія. Жодних інших акцій протесту ми підтримувати не будемо, причому і тут наша підтримка мінімальна», – заявив нардеп від фракції «Батьківщина» І. Луценко (<http://apostrophe.ua/ua/article/politics/2016-11-12/nesladkiy-noyabr-kto-v-ukraine-pomojet-kremlyu-rasshatat-obstanovku--/8302>). Ю. Тимошенко також заявила про свою підтримку мітингу під НБУ, який, за її словами, організував В. Рабинович.

Враховуючи, що політичні статуси й електоральні ресурси «Батьківщини» й партії «За життя» не зіставні, політичні оглядачі висловлюють припущення про можливе використання Ю. Тимошенко В. Рабиновича, за його згоди, для «розвідки боєм», яка виявила б масштабність теми захисту вкладників і можливість зібрати під її гаслами достатньо велику кількість людей (<http://politconsultant.org/themes/arhivnie-materiali/aktsii-protesta-pod-nbu-falstart-ili-razvedka-boem.html>).

На акції «обманутих вкладників» з'явилася й Н. Савченко, яка належить до фракції ВО «Батьківщина». Це стало приводом для звинувачень «Батьківщини» з боку фракції БПП у співпраці з представниками «проросійської опозиції» з метою дестабілізації ситуації в Україні.

«Неприродним є поєднання апологетів режиму Януковича з тими, хто поруч з нами брав участь у Революції гідності. Неприпустимим є імітація масових протестів за допомогою найнятої і оплачуваної масовки», – ідеться в заяві фракції. У Блоці П. Порошенка заявили, що «такими є спільні акції «протесту» біля Нацбанку народного депутата Є. Мураєва і Н. Савченко» (<http://www.radiosvoboda.org/a/news/28116394.html>).

Акції протесту під стінами Національного банку України політичні сили від опозиції використовують для підняття власного політичного рейтингу, а велика кількість мітингувальників прийшли туди за гроші, переконаний народний депутат, член фракції Блоку П. Порошенка І. Артюшенко.

Депутат наголосив, що в акціях протесту брали участь як справжні активісти, так і найняті за гроші. «Цілі, заради яких виводили людей на протести, є дуже різними. Деякі партії хочуть нагадати про себе. Деякі – засвітитись уперше. Такі, як партія члена Опозиційного блоку Мураєва. А ще деякі через те, що в них дико виріс рейтинг через те, що в країні економічна криза та війна, і вони хочуть реалізувати це зростання і поставити якісь вимоги у Верховній Раді», – зазначив народний депутат.

За словами представника БПП, «поряд зі справжніми вкладниками, які постраждали від дій керівництва банків, зокрема банку “Михайлівський”, там були особи, які виглядали так, ніби вони щойно з київського вокзалу. Це означає, що вони були там за гроші. Тобто хтось вливає в це великі гроші. Або це внутрішня опозиція, яка не розуміє, що розвалює країну таким чином, або ж це справді Кремль, який виконує свої завдання».

Також народний депутат наголосив, що, за його інформацією, організацією акцій протесту вкладників банків займалися депутати місцевих рад від «Батьківщини». «Як депутат від Запоріжжя я чітко знаю, що місцеві депутати від “Батьківщини” в Запоріжжі керували розвішуванням символіки цієї акції. Це виглядає так, що хтось намагається сховатись під бренд якоїсь акції протесту, щоб потім використати це для політичних цілей», – зазначив депутат (http://zik.ua/news/2016/11/15/htos_vlyvaie_tudy_velyki_groshi__nardep_pro_aksii__protestu_v_kyievi_991827).

Звинування на адресу «Батьківщини» прозвучали і з боку глави НБУ В. Гонтаревої, яка відреагувала на акції протесту вкладників заявою на сайті Національного банку України. Вона, зокрема, вважає, що стала об'єктом цілеспрямованої кампанії з боку «Батьківщини» та інших опозиційних сил. За словами В. Гонтаревої, до Ю. Тимошенко «приєдналися декілька народних депутатів, які намагаються дестабілізувати економічну ситуацію, аби використати це у власних політичних цілях».

«Популістські гасла вигідні і для власників збанкрутілих банків. Їм Національний банк України завадив проводити схемні операції, виводити кошти з банків, продовжувати кредитувати депозитами вкладників виключно свій бізнес. І при цьому вони не хочуть повертати борги», – додала голова Нацбанку. Коментуючи плановану акцію протесту вкладників банків, вона додала: «Якщо виконати політичні обіцянки організаторів цієї акції, то Україна повернеться у 90-ті роки. Запуститься друкарський станок – так робили всі попередні представники влади. Тільки за прем'єрства Тимошенко Національний банк надав банкам 84 млрд грн рефінансування та на рекапіталізацію банків ще близько 12 млрд грн. Більша частина цих коштів виведена з банків їхніми

власниками та вже не буде повернута державі. Негативні наслідки емісії, яка пропонується політиками, відчують на собі десятки мільйонів українців. За сьогоднішніх умов це спровокує стрімке зростання цін на продукти та послуги, знецінення гривні, здорожчання імпортованих товарів (у першу чергу медикаментів та палива). І вже ніхто з міжнародної спільноти не підтримає Україну та не допоможе нам» (<http://www.radiosvoboda.org/a/news/28116858.html>).

Отже, незважаючи на самовідсторонення «Батьківщини» від протестної акції біля НБУ, політична партія і її лідер Ю. Тимошенко отримали шквал критики на свою адресу, чого не сталося з партією «За життя», яка в результаті оголосила себе переможцем у боротьбі за інтереси ошуканих вкладників.

Варто зазначити, що протести обманутих вкладників в Україні – не новина. Нацбанк за неповний рік ліквідував понад 80 банків, у яких, щоправда, більшість вкладів не перевищували 200 тис. грн і підлягають гарантованому поверненню через Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО). За даними НБУ, загальна кількість вкладників, вклади яких перевищували гарантовані ФГВФО 200 тис. грн і які, відповідно, втратили кошти, – близько 120 тис. осіб. Утім, зазвичай вулична активність вкладників «200+» досить низька. За останні роки чисельних мітингів за їхньої участі не було.

Найбільша проблема з вкладами виникла у банку «Михайлівський», який відверто обдурив своїх клієнтів. Керівництво через фактично підставну фірму – афільоване з банком товариство з обмеженою відповідальністю – запропонувало вкласти гроші у фінансову піраміду під дуже великі відсотки. Піраміда, зрозуміло, тріснула, власник банку В. Поліщук утік за кордон. Загальна кількість вкладників цього банку, точніше, фінансових компаній ІРЦ та КІЦ, які залучали кошти під вивіскою банку «Михайлівський», становить близько 15 тис. осіб. Згідно із законом, ці вкладники, хоча й, здебільшого, мали вклади, які не перевищували 200 тис. грн, не можуть претендувати на відшкодування від ФГВФО, оскільки кошти залучали фінансові компанії, які не є учасниками фонду.

Аби нейтралізувати схильних до вуличних протестів вкладників «Михайлівського», влада заздалегідь почала грати на випередження. Ще в серпні П. Порошенко пообіцяв вкладникам банку «Михайлівський», що допоможе. Він розпорядився створити міжвідомчу робочу групу для вирішення цього питання та пообіцяв, що кошти будуть знайдені, а винні покарані. Робочу групу створили лише наприкінці жовтня, а на початку листопада вона провела перші збори. На Банковій, однак, вирішили не чекати на напрацювання групи, і 14 листопада П. Порошенко вніс до Верховної Ради проект закону про захист ошуканих вкладників банків, який стосується повернення коштів вкладникам «Михайлівського». 15 листопада, у день початку акцій протесту, цей закон був прийнятий Верховною Радою.

За словами політичного експерта Т. Чорновола, ініціатива Президента була мотивована тим, що серед владників опинилося багато ветеранів АТО. По-друге, за його словами, у тому, що сталося, є вина й держави. Зокрема, Нацбанку, який повинен був вчасно помітити цю аферу й зупинити її. Ціна питання – 1 млрд грн, який, до речі, ляже на плечі платників податків, але водночас продемонструє великодушність влади й народних депутатів та, вочевидь, позбавить вкладників підстав для протестів.

І хоча закон, так би мовити, одноразовий – його не можна буде застосувати

вдруге для інших вкладників, прецедент може мати негативні наслідки, вважає Т. Чорновіл. «Ухвалення такого закону – поганий прецедент. Фактично кожен, хто порушив закон, або взяв участь у сумнівній афері, тепер може розраховувати, що почне мітингувати і отримає свої гроші назад. Ці люди насправді не мають права отримати такі компенсації», – зауважив політичний експерт (<http://www.epravda.com.ua/publications/2016/11/14/611126>).

Так, політичний експерт, директор Київського інституту мирних досліджень А. Мішин заявив, що «завдяки позиції суспільства щодо банку “Михайлівський”, вкладники інших, а їх в Україні близько 60 банків, що лопнули, мають шанс на виплати» (<https://www.rbc.ua/ukr/news/vkladchikam-mihaylovskogo-vernut-dengi-blagodarya-1479135765.html>).

Водночас прийняття згаданого закону було висвітлено партією «За життя» як їхня перемога. «Мітингувальникам під НБУ В. Рабиновичу і його партії “За життя”, а також тисячам киян вдалося домогтися від влади виконання однієї зі своїх вимог: вкладникам банку “Михайлівський” повернуть гроші», – зазначив А. Мішин (http://gazeta.ua/articles/life/_mitingi-pid-nacbankom-ne-projshli-darma-vkladnikom-mihajlivskogo-povernut-groschi-ekspert/734912?mobile=true).

Зважаючи на заяви лідерів партії «За життя», що однією із цілей протестів є проведення дострокових виборів в Україні, прорекламована ними «заслуга» у розв’язанні проблеми повернення вкладів може додати їм електоральної ваги, яка, до речі, згідно з дослідження КМІС з 4 по 13 жовтня, уже становить 8,1 % (<http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=660&page=1>).

Ю. Тимошенко тим часом зосередилася на більш глобальній проблемі – скасуванні несправедливих комунальних тарифів. Акція протесту під прапорами партії «Батьківщина» відбувалася біля Верховної Ради України й будівлі уряду. Ю. Тимошенко відкрито закликала людей виходити на вулиці і висловлювати свій протест проти несправедливого, як вона вважає, підвищення вартості комунальних послуг, цін на газ і електрику.

Ці протести, однак, виявилися нетривалими. У «Батьківщині» очікували підкріплення у вигляді ініційованих Федерацією профспілок України (ФПУ) масових акцій проти високих комунальних тарифів і з вимогами підвищення зарплат і пенсій, проте воно не надійшло. Профспілкові лідери раптово скасували заплановані протести. «Ми вважали, що 17 листопада відбудеться розгляд держбюджету, але потім влада почала маневрувати і перенесла його на початок грудня», – пояснив рішення ФПУ її лідер Г. Осовий.

Помітну активізацію партії «Батьківщина» та деяких інших політичних сил експерти пояснюють їхнім намаганням спровокувати дострокові парламентські та президентські вибори. За підсумками ряду соціологічних опитувань, нині «Батьківщина» не просто випереджає Блок П. Порошенка за рівнем підтримки виборців, – вона впевнено утримує позицію лідера електоральних симпатій. Так, всеукраїнське опитування громадської думки, яке провів Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) з 4 по 13 листопада 2016 р., засвідчило підтримку респондентами партії «Батьківщина» на рівні 19,1 %, натомість Блок Петра Порошенка отримав 13,2 % (<http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=660&page=1>).

Зміцнення рейтингів опозиції цілком очевидне на тлі невдач діючої влади. Наприклад, як показали дані опитування КМІС, 82 % українців оцінюють поточну соціально-економічну ситуацію як «погану». Основною причиною, на

думку українців, є корупція у вищих ешелонах влади – так вважають 66 % опитаних. Вісімдесят чотири відсотки українців загалом негативно оцінюють «усе, що зараз відбувається в країні». З тих, хто дав таку оцінку, 56 % вважають, що в такій ситуації «краще виходити на вулицю з протестом», 16 % вважають, що «краще терпіти все заради збереження спокою». При цьому 40 % українців говорять, що готові особисто взяти участь в акціях протесту проти діючої влади. Шістдесят дев'ять відсотків українців вважають, що Президент П. Порошенко веде країну у неправильному напрямі. Вважають, що веде у правильному напрямі – 14 %. Сімдесят відсотків опитаних вважають, що Президент П. Порошенко не здатен вивести країну з кризи. Протилежної думки дотримуються 14 %. Водночас 68 % українців не вірять, що Президент П. Порошенко здатний припинити війну. Шістнадцять відсотків вважають, що він може це зробити. На запитання «Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з думкою окремих політиків про необхідність повного перезавантаження української влади, включаючи Президента, уряд, Верховну Раду, суддів та силових органів?» 63 % відповіли, що «погоджуються». Не погоджуються з такою думкою 17,9 %. Водночас 38,3 % українців підтримують проведення дострокових парламентських виборів, не підтримують – 41 %.

Якби вибори Президента України відбувалися в середині листопада, то з усіх громадян України віком від 18 років 21,3 % проголосували б за Ю. Тимошенко, 18,5 % – за П. Порошенка. Також респондентам ставилося запитання «Якби у другий тур виборів Президента України вийшли П. Порошенко і Ю. Тимошенко, за кого б з цих кандидатів Ви проголосували б?». Відповіді розподілилися таким чином: 17 % проголосували б за П. Порошенка, 23,8 % – за Ю. Тимошенко (<http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=660&page=1>).

Українська опозиція не пропонує рецептів виходу з кризи, а хоче зіграти на її поглибленні, вважає політолог В. Цибулько. І це вікно можливостей для опозиції зменшується, визнає він. «Така активність Тимошенко пов'язана з першими ознаками оздоровлення економіки. Якщо вона нині не “втрутиться у владу”, то певні економічні успіхи чинної влади надовго заблокують політичну перспективу опозиції», – визнає аналітик.

За спостереженнями В. Цибулька, активність «Батьківщини», випадково чи навмисно, синхронізується з приходом до влади прокремлівських сил у Молдові й Болгарії. «Але Україна – не Молдова. Адже в Україні – гаряча фаза українсько-російського збройного конфлікту, і це не дає пропутінському реваншу в державі жодних шансів», – переконаний В. Цибулько.

На думку політолога В. Фесенка, ініціатори протестів розраховують створити штучну політичну кризу. Недовіра до влади в Україні є, але це перманентний стан українського суспільства, і сама лише така недовіра не означає, що уряд і парламент є недієздатними та їх треба замінювати негайно, пояснює експерт.

Влада поки скептично ставиться до спроб опозиції розхитати ситуацію в країні з метою переобрання парламенту. Один із засновників Українського інституту майбутнього Т. Березовець, якого вважають близьким до Адміністрації Президента, переконує, що в українському суспільстві нині переважає апатія та ескалацію протестів можуть викликати лише абсолютно екстраординарні події. На його думку, протестний потенціал через зниження

рівня життя населення може бути реалізований не раніше ніж через півроку, тим більше що на сьогодні влада переграла своїх супротивників, задовольнивши основні вимоги ошуканих вкладників і оголосивши про підвищення з початку 2017 р. мінімальної зарплати вдвічі (<http://www.dw.com/uk/експерти-вуличні-протести-в-україні-можуть-відновитися-навесні/a-36466007>).

Звісно, українська влада, розуміючи, що передумови для масових протестів справді існують, не залишила поза увагою анонсовані заздалегідь акції. Крім прийняття закону про повернення вкладів клієнтам банку «Михайлівський», для запобігання діям опозиції та дискредитації безпосередньо акцій був використаний уже знайомий меседж: внутрішнім протестам сприяє зовнішній ворог. Так, Служба безпеки України виступила із заявою про те, що масові акції протесту насправді інспіровані Москвою з метою зриву надання Євросоюзом безвізового режиму для українців, дестабілізації внутрішньої ситуації і зміни влади на більш лояльну до Росії. Всеукраїнську акцію протесту банківських вкладників СБУ назвала «першим етапом» реалізації плану Кремля з дестабілізації ситуації в Україні з метою оголошення дострокових парламентських виборів.

11 листопада начальник департаменту захисту національної державності СБУ А. Дублик на брифінгу повідомив, що у Служби безпеки та Служби зовнішньої розвідки України є інформація про підготовку Росією масштабного плану з дестабілізації ситуації в Україні шляхом проведення протестних акцій, втілення якого має розпочатися 15 листопада. За його словами, ці дані збігаються зі змістом так званого плану «Шатун» – масиву інформації, вилученої з поштової скриньки радника президента РФ В. Суркова.

Згідно з даними СБУ, 15 листопада мала б розпочатися всеукраїнська акція протесту банківських вкладників, яка 17 листопада продовжиться темою підвищення тарифів. Серед основних цілей, яких будуть намагатися досягти провокатори – організація дострокових парламентських виборів з метою приведення до влади проросійських сил і перегляду зовнішньополітичного курсу України.

«Першою проміжною датою, згідно з отриманими нами даними, визначено 24 листопада – це день, на який заплановано проведення саміту Україна – ЄС», – зазначив А. Дублик. За його словами, дестабілізація ситуації повинна стати додатковим важелем для проросійськи налаштованих сил Європарламенту, щоб відкласти питання про надання Україні безвізового режиму. На тлі протестів, за інформацією СБУ, готується загострення і в зоні АТО.

Крім того, за інформацією Служби безпеки України, у рамках планів щодо дестабілізації ситуації в Україні Кремль має намір використати стратегію «повзучої ерозії центральної влади» (<http://www.radiosvoboda.org/a/news/28110188.html>).

«Протягом другої половини листопада й початку грудня заплановано проведення, згідно з їхнім задумом, кількох сесій обласних рад, які під гаслами децентралізації вимагатимуть практики договірних відносин між Кабінетом Міністрів і місцевими радами», – повідомив А. Дублик. Він зазначив, що раніше кілька облрад уже ухвалили такі рішення, у зв'язку з чим відкрито кримінальне провадження.

«У регіонах також заплановано проведення зборів і форумів громад з подальшим проведенням підсумкового всеукраїнського форуму місцевих рад.

Пряких вимог федералізації не передбачається. Натомість обрана стратегія повзучої ерозії центральної влади. Тобто, за задумом, основне – створити умови, щоб паралізувати органи центральної влади. Знаючи, що внесення змін до Конституції потребує часу», – пояснив А. Дублик. Водночас планується загострення ситуації в зоні бойових дій на Донбасі й доведення інтенсивності обстрілів до найвищого за рік рівня.

Після заяви Служби безпеки України в українській столиці були вжиті неабиякі заходи безпеки, зокрема обмеження руху в центрі Києва, перевірка всіх протестувальників на металодетекторах, стягнення в місця акцій великої кількості силовиків. Це стало підставою для стверджень з боку опозиційних сил, що план «Шатун» був фейком, використаним для того, щоб дати формальний привід для «закручування гайок» у країні.

Так, київський політолог С. Толстов, якого вважають близьким до опозиції, не виключив, що ці тексти могли бути написані в Києві з метою дискредитації організаторів протестів. Він зазначив, що в них відмінюються українські прізвища й міститься вираз «в Україні», що характерно саме для українського варіанта російської мови (<http://www.dw.com/uk/експерти-вуличні-протести-в-україні-можуть-відновитися-навесні/a-36466007>).

Подібні припущення висловив і політолог А. Ок蒂斯юк. «Виглядає на те, що “Шатун” справді може бути реальністю, однак не як плани Кремля, а як концепція, написана українськими гравцями, які хотіли б отримати фінансування з Москви. Такий собі бізнес-план. Можна припустити, що є такий собі експерт чи група експертів. Вони розписали план дій, надіслали його в Кремль. Якби в Москві це когось зацікавило, вони отримали б гроші, і тоді б під це фінансування залучали людей. За часів партії Януковича було прийнято писати такі політичні проекти. Оце такий стиль. Можливо, це навіть не політсила, а якась окрема група людей. Швидше за все це була така особиста ініціатива»

(http://zik.ua/news/2016/11/15/plan_shatun_pysavsya_yak_biznesproekt_dlya_kreml_ua__politolog_991653).

Водночас частина експертів не виключає, що акції протестів дійсно намагатимуться використати спецслужби Росії. Співдиректор програм з міжнародної безпеки Центру ім. О. Разумкова О. Мельник наголосив, що ризик російського втручання в нинішні протести в Україні є високим, але це не скасовує того, що для протестних настроїв є реальні причини. О. Мельник не виключає, що Кремль не обов'язково організовуватиме з нуля ті чи інші протести, а може скористатися тими з них, які готують українські політичні сили. «Звичайно, підозри щодо російського втручання мають певні підстави. Але Україна істотно ускладнила би роботу російських спецслужб, якби українська влада не давала приводів для протестів», – визнає О. Мельник.

Обурення громадян важким соціально-економічним становищем може бути використане і так званими патріотичними опозиційними силами, і проросійською опозицією та Російською Федерацією, стверджує колишній заступник голови СБУ, а нині голова підкомітету з державної безпеки в парламентському Комітеті з національної безпеки й оборони А. Левус. За його словами, на користь «кремлівського сліду» говорить і міжнародна ситуація, зокрема те, що в сусідніх з Україною державах приходять до влади сили, які не мають «чіткої антикремлівської позиції».

А. Левус називає й інші ознаки російського втручання в українські протести. «Для російського президента В. Путіна важливо дестабілізувати ситуацію, оскільки мінський процес зайшов у глухий кут, санкції ніхто не знімає – і Кремлю треба поламати “вертикаль” української влади. Ми бачимо активність у соціальних мережах, яка контролюється Російською Федерацією. Щодо оперативної інформації, якою володіє Служба зовнішньої розвідки, – у режимі онлайн зростає активність людей, які виступають за всілякі спеціальні статуси регіонів, за посилення протестної активності», – сказав депутат.

На думку політичного експерта Є. Магда, особливість політики РФ полягає в тому, що вона створює широку платформу для підтримки деструктивних дій проти Української держави. «Я розумію скепсис багатьох з приводу заяви СБУ. Зараз будуть говорити про те, що наші спецслужби когось переслідують, пресують. Але я думаю, що російські спецслужби не діють без влади – це очевидно. Вони пропонують різним українським силам варіанти співпраці. Ясна річ, що ніхто кров'ю ні за що не розписується, просто якщо вони просувають вигідні для Росії тези, то вони отримують інформаційну підтримку. Вони дають українським політикам можливість трошки підскочити за рахунок власних ресурсів, – зазначає Є. Магда. – Позиція СБУ щодо розвитку цих подій у цьому випадку є правильною, тому що краще спробувати застерегти від деструктивних дій, ніж потім вирішувати їхні наслідки» (<http://apostrophe.ua/ua/article/politics/2016-11-12/nesladkiy-noyabr-kto-v-ukraine-pomojet-kremlyu-rasshatat-obstanovku--/8302>).

Усі ці акції мали початися ще в жовтні, щодо цього був злив інформації від окремих депутатів, зазначив політтехнолог Т. Березовець. «Ці акції носять явно проплачений характер. Справжні акції виглядають зовсім по-іншому, – наголошує він. – Якщо з'являються особи відверто кримінальної зовнішності, студенти і “бабушки” – це 100 % ознаки так званих “майдан-арбайтерів”. Це – люди, які заробляють на організації таких мітингів. Соціальні мережі, особливо “ВКонтакте” і Facebook рясніли оголошеннями останній тиждень щодо найму людей. І навіть виставляли розцінки, які складали, у середньому, близько 130–150 грн за добу».

Як зауважив директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства В. Кулик, судячи з досить нечітких відповідей учасників акцій протесту щодо вимог, які вони висувують, було більше ніж очевидним, що ці так звані акції протесту проплачені їхніми організаторами. І це не приховували безпосередньо учасники, а в соцмережах пропонувалося за 120–140 грн прийти за вказаною адресою (<http://ibilingua.com/nedomajdan-chomu-provalylasya-operatsiya-masovyh-protestiv-ukrayintsiv>).

За словами політичного експерта Т. Чорновола, характерною ознакою була сумнівна зовнішність учасників, які явно вкладів ніколи в жодному банку не мали. Ті ж, хто стояв під партійними прапорами, не могли назвати ім'я лідера політсили.

Характерною ознакою стала поява так званих «тітушок» – молодиків спортивної зовнішності. Причому вони без особливих перешкод, незважаючи на встановлені правоохоронцями металодетектори, організованою групою прийшли на мітинги. Поява цих людей зазвичай є ознакою, що готуються провокації, які можна використати для звинувачень влади в репресіях, диктатурі тощо.

«Проплаченість» акцій протесту під іншим кутом розглядає політичний аналітик і керівник проекту Digests and Analytics Ukraine В. Хомаха. За його словами, поширення в ЗМІ одразу після закінчення першого масового зібрання повідомлень із соцмереж про те, що учасники мітингу були «проплачені», більше нагадує не протест, а навмисне саботування будь-якого прояву громадянської позиції.

«Зараз процеси, які відбуваються в суспільстві, не можна називати революційно спрямованими. Більшість людей не задоволені підвищенням тарифів, це дійсно є. Те, що зараз відбувається, навпаки, випускає пар, знижуючи градус загального напруження. Крім того, це ще й реклама політиків, яку вони влаштовують для самих себе, – каже В. Хомаха. – Теперішні мітинги – це, скоріше, моделювання ситуації з боку влади, а не опозиції» (<http://znaj.ua/news/politics/76830/radikalizaciya-suspilstva-vigadka-chi-fakt.html>).

У питанні про те, кому може бути вигідна подібна практика «девальвації» значущості соціальних протестів, зі своїм колегою солідарний і директор громадської організації «Центр розвитку суспільства» І. Харченко. За його словами, у нинішній економічній ситуації суспільство стало більш чутливим. І те, що нині відбувається, на мові спецслужб звучить як «перевірка на вошивість». Образно кажучи, вони кидають камінчики і дивляться на реакцію.

Проте повністю спростувати того, що практично в усіх верствах населення зривають протестні настрої, не зможе ніхто. Саме тому, за словами В. Хомахи, настільки непривабливо виглядають нинішні походи з прапорами під Верховну Раду і НБУ. «Ми бачимо, що люди скучили за справедливістю. Однак цей запит на справедливість знецінюють ось такими ось “акціями протесту”, які ми бачимо сьогодні», – зазначає експерт.

Про потребу суспільства в справедливості говорить і І. Харченко, зазначаючи, що саме ця тема, швидше за все, стане найближчим часом основною «струною», на якій гратимуть політики.

«Суспільство вимагає справедливості. І воно сприйме будь-кого, хто виступить за справедливість, будь-яку справедливість, яку потім піднесуть суспільству, як ту саму. Історія пам'ятає багато прикладів, коли еліти поділяли тяжкість ситуації, у якій опинилося суспільство, із самим суспільством. Судячи з декларацій, наші еліти – цього не роблять. І ось той, хто покарає чиновників, той і стане героєм для суспільства. Спекулювати на темі “адвокат суспільства в питанні соціальної справедливості” будуть багато», – прогнозує І. Харченко.

Мітинги можуть вилитися в постійні локальні протести, вважає соціолог, директор Фонду «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва І. Бекешкіна. «З одного боку, є певний потенціал, який пов'язаний з отриманням нових платіжок, що сполучається з електронним декларуванням: тобто, з одного боку, жирують, з іншого – бідують, – пояснює експерт. – І є політичні сили, які зацікавлені в цих протестах, перш за все через те, що вони можуть призвести до відставки уряду, влади і дострокових виборів. Ну, це насамперед “Батьківщина”, це Опозиційний блок, партія “За життя”, яка теж має перспективу подолати 5-відсотковий бар'єр, та інші».

Крім того, за словами І. Бекешкіної, однією із форм гібридної війни може бути спроба дестабілізувати ситуацію в Україні зсередини. «Але це зовсім не означає, що всі ці протести ініційовані Москвою, – зауважує соціолог. – Хоча це теж буде. Але я думаю, усі ці протести не призведуть до Майдану-3. Такого

пориву немає» (<http://www.radiosvoboda.org/a/28119301.html>).

Колишній заступник СБУ і віце-президент Центру стратегічних досліджень та аналізу О. Скіпальський у нинішній хвилі протестів бачить спробу політичних сил з обох боків зіграти на випередження на тлі стабільного наростання невдоволення ситуацією.

«Загроза з боку Росії залишається, там шукатимуть найменші підстави для підтримки протистояння влади з народом. Є очевидна тенденція з боку влади прикрити свої недоробки, казнокрадів і злочинців “російськими планами” щодо розхитування ситуації. Простий приклад: протести планувалися значно раніше, ніж з’явився сумнівний “Шатун”, але влада вважає, що його публікація когось зупинить», – вважає О. Скіпальський (<https://politeka.net/ua/363825-spetsoperatsiya-chy-pochatok-maydanu-khto-stoyit-za-protestamy-ta-chym-vony-mozhut-zakinchytysya>).

Водночас соціологи стверджують, що прагнення опозиційних політичних сил підняти людей на протести на сьогодні приречене на провал. За словами заступника директора Інституту соціології НАН України Є. Головаха, «протестні настрої в українському суспільстві є – це факт, але чи віддзеркалюють їх ці акції – ще питання». Соціолог констатує, що протестні настрої вочевидь не сягнули критичного рівня, тому за всіма оцінками, «нинішні акції більше нагадують технічні заходи».

Акції протесту є, швидше, виявом спроб опозиційних сил «застовпити» електорат, вважає заступник директора Агентства моделювання ситуацій О. Голобуцький. Він не бачить у них «руку Москви», так само як і початку справжнього Майдану. «Рушійна сила Майданів – це молодь, а зараз виходять люди передпенсійного та пенсійного віку. Майдани так не відбуваються. На них спочатку виходять самі люди, а потім туди приходять політики. А нині ошуканих вкладників скоріше найняли ті, у кого гроші якраз є», – вважає О. Голобуцький.

Незважаючи на різношерсту публіку, що вийшла на протести в Києві, були серед них і ті, хто вийшов з чистими намірами, вважає політолог Р. Бортник. Хоча люди, що вийшли висловити свій протест, були в меншості. «Відбулося близько 10 різних акцій протесту і пікетів, і не можна говорити, що всі вони були проплачені. Хоча основна частина, як мені здалося, це були організовані і мотивовані люди», – зазначив Р. Бортник. Сьогодні не час піку протестних настроїв, вважає політолог. За його прогнозами, він настане в січні – квітні наступного року. Пов’язано це буде з отриманням повноцінних комунальних платежів. Поки ж проводиться тестування з боку опозиційних груп з метою перевірки того, наскільки готові люди повестися на протести. Крім того, акції протесту є елементом шантажу влади. «У протестах, які пройшли на вулиці, була зацікавлена влада. Вона таким чином організовує ті чи інші маргінальні групи, дискредитує ідею протесту. Соціальна база для протесту є, але в спробі дискредитувати ідею сьогодні зійшлися політтехнологи», – вважає Р. Бортник.

Люди усвідомлюють, що будь-яка форма дестабілізації політичної обстановки може вплинути на контроль над територією країни, особливо коли частина територій «втрачена», зазначає Є. Головаха. «Влада зацікавлена в тому, щоб не було протестів, але фейкові протести їй на користь. Ці протести для влади зручні, тому що вони контрольовані. Зневірених зараз 25 % людей, але

критична межа – 33. Якщо буде третина людей, яким уже втрачати нічого, то вони можуть піти на що завгодно», – переконаний соціолог.

Якщо влада дискредитуватиме протести, то серед тих, що зневірилися, можуть зародитися радикальні настрої, прогнозує Р. Бортник. «Частина цього руху буде радикалізуватися і виходити зі зброєю, влаштовувати акти індивідуального терору, які спостерігалися свого часу під Верховною Радою, з метанням гранати», – вважає політолог. Щоб уникнути такого сценарію, владі необхідно дати суспільству інфраструктуру демократичного протесту і вести діалог з протестувальниками, зазначає Р. Бортник. Якщо влада закриватиметься та не йтиме на компроміси з народом, то суспільство буде радикалізуватися, а це несе небезпеку.

Експерти сходяться на думці, що знизити напруження можуть дострокові парламентські вибори. Директор Інституту глобальних стратегій В. Карасьов нагадує, що будувати владну конструкцію на політичній силі з 1 % підтримки – апріорі дестабілізаційний фактор. Навіть поступки населенню, на кшталт підвищення мінімальних заробітних плат чи поширення субсидій, не зможуть нівелювати невдоволення суспільства й соціальні стандарти, закладені у проекті Державного бюджету на 2017 рік. Експерт з питань енергетики В. Землянський вважає, що вони лише погіршать протестні настрої, тому що, наприклад, через збільшення мінімальної заробітної плати частина отримувачів субсидій можуть їх втратити. Таким чином, рішення уряду позитивним чином не відіб'ються на статках громадян і не пом'якшать ефекту від підняття тарифів.

На думку експерта, єдиним реальним кроком уряду було б коригування тарифів паралельно з коригуванням доходів. У такому випадку вдалося б мінімізувати витрати бюджету на субсидії. У свою чергу, це дало б змогу стабілізувати фінансову ситуацію кожного громадянина України. Інакше ніякого позитивного ефекту, на який очікує уряд, не буде (<https://politeka.net/ua/361145-minimalka-proty-taryfiv-chy-zmozhut-strymaty-protestni-nastroyi-ukrayintsiv>).

«Якщо влада не зверне увагу на нинішні протести, вони можуть перетворитися на початок протестного циклу. Згадайте, як наростали акції проти Януковича: податковий Майдан, Врадіївка, мовний майдан. Помаранчева революція так само починалася з “України без Кучми”, – пригадує В. Карасьов. – Якщо влада і надалі стоятиме в обороні, це завершиться кінцем нинішніх політичних еліт. Українська історія показує, що середній час тримання такої оборони – два-три роки, з яких щонайменше рік уже минув».

Очевидність же ж перспективи дострокових виборів навесні чи восени наступного року якраз і змушує гравців опозиційного фронту активізувати свої дії. Крім звичних Ю. Тимошенко, О. Ляшка та Опозиційного блоку, там з'явився ще один потужний гравець – відставний одеський губернатор М. Саакашвілі.

В. Карасьов звертає увагу на те, що якщо на початку політичної кар'єри в Україні П. Порошенко використовував М. Саакашвілі для відставки та послаблення позицій А. Яценюка, то тепер Президенту вигідно мати його в ролі головного опонента Ю. Тимошенко. «Союзу між ними не буде, бо електорат у них спільний, а сусідські чи схожі партії спільно на вибори не ідуть. Це закон політичного поля. Тому похід Саакашвілі на вибори гратиме на руку саме Банковій. На цих виборах він може поламати плани Ю. Тимошенко й обмежити

її роль головного опозиціонера. Це не означає, що хтось у змові, але є об'єктивні речі, які політиків зближують, а іноді розводять якнайдалі», – каже В. Карасьов.

Резюмуючи, варто зауважити, що наразі організатори протестів жодної мети не досягли. «Мета “максимум” організаторів акцій протесту – перевибори. Це вигідно Опозиційному блоку, партії Ляшка та “Батьківщині”. Мета “мінімум” – відставка глави Нацбанку Гонтаревої. Жодна з поставлених цілей не досягнута. Тому ті, хто це почав, і далі будуть шукати шляхів розхитування ситуації», – вважає експерт з національної безпеки В. Польовий (http://zik.ua/news/2016/11/15/organizatory_protestnyh_aksiy_u_dali_rozhytuvatum_ut_sytuatsiyu__politolog_991675).

Тим часом активізація опозиційних політичних сил і пов'язана з нею соціологія показують, що масові акції протесту – не порожній звук. Рейтинг «народного повстання» прогресує. Політолог О. Радчук, зокрема, звертає увагу, що найсвіжіші дані соціологічного опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» наприкінці жовтня, засвідчили динаміку в бік збільшення прихильників проведення дострокових парламентських виборів серед респондентів. Так, 42 % українців підтримують, а 40 % – не підтримують позачергові вибори до Верховної Ради, 18 % – вагалися з відповіддю. Порівняно з даними березневого соціопитування КМІС, безумовно підтримували ідею з проведенням дочасних виборів трохи більше 25 %, 17,7 % – скоріше підтримували, а 22,5 % – не визначилися (<https://www.slovoidilo.ua/2016/11/14/kolonka/aleksandrardchuk/polityka/osinnij-recydyv-nyzkyj-start-v-ochikuvanni-dostrokovyx-parlamentskyx-vyboriv>).

За результатами всеукраїнського опитування громадської думки, проведеного КМІС з 4 по 13 листопада 2016 р., на запитання «Що, на Вашу думку, краще: терпіти все, що зараз відбувається в країні заради збереження спокою, чи вийти на вулицю з протестом?» серед тих, хто негативно оцінює все, що відбувається в країні, 16 % вважають, що «краще терпіти все заради збереження спокою», а натомість 56 % вважають, що «краще виходити на вулицю з протестом» (<http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=660&page=1>).

Наведені цифри вказують на те, що в Україні є критична маса громадян, які не довіряють чинній владі. Судячи з усього, ця маса ростиме, враховуючи тему тарифів, скандали з е-деклараціями вищих чиновників і труднощі, пов'язані з євроінтеграцією України. Тому недооцінювання межі народного терпіння рано чи пізно може відгукнутися неприємним сюрпризом. Експерти не виключають навіть можливості дострокових виборів, результати яких, до речі, також можуть бути доволі неочікуваними.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Вшановуючи День пам'яті жертв голодоморів Голова Верховної Ради України А. Парубій закликав усіх українців у всіх країнах світу запалити свічку пам'яті.

Зокрема, А. Парубій заявив: «Дорогі співвітчизники! У ці листопадові дні все українство по всьому світу вшановує пам'ять мільйонів українців, яких

московсько-більшовицька орда замучила голодомором.

Поразка у визвольній боротьбі української нації за незалежність у 1917–1920 рр. призвела до втрати державності та окупації наших земель російськими більшовиками. Держава, яка є гарантом безпеки своїх громадян, була знищена, і тому окупанти розпочали свій найкривавіший злочин – голодомор, аби винищити генетичну пам'ять нескореного українського народу.

У це важко повірити: у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» зберігаються свідоцтва про смерть загиблих від голодомору, і у багатьох з них у графі “причина смерті” зроблено запис “українець”. Це дуже символічно. Адже головним завданням ворога було знищити мільйони людей тільки через те, що вони українці, і перекувати самобутню українську націю на безликий “совєцький народ”.

Відомий вчений, основоположник поняття “геноцид” Р. Лемкін писав: “Голодомор є класичним прикладом радянського геноциду, найдовшого й наймасштабнішого експерименту з русифікації, а саме: винищення української нації”.

На жаль, сьогодні Кремль і його керівництво розпочало нову війну проти Української держави. Війну проти українського народу за його бажання бути вільним на своїй землі. За бажання вільно висловлювати свою думку, говорити рідною мовою.

Але запалені у мільйонів українців свічки у вікнах, символ пам'яті жертв Голодомору, нагадують нам усім, яку страшну ціну ми заплатили за втрату держави.

Тому сьогодні всі разом, незважаючи на спроби нас роз'єднати, ми пліч-о-пліч обороняємо українську землю від окупанта. І я переконаний, що ми звільнимо українські землі від ворога і захистимо наших громадян.

Закликаю всіх українців у всіх країнах світу у День пам'яті жертв голодоморів запалити на вікні свічку пам'яті за невинно замученими рідними та мільйонами українців. Нехай пам'ять про наших загиблих співвітчизників зміцнює нас, об'єднує у боротьбі за свою державу, у боротьбі з російським імперіалістом! Вічна пам'ять жертвам голодоморів 1921 р., 1932–1933 рр., 1947 р.! Вічна пам'ять жертвам російських окупантів!

Пам'ятаємо та перемагаємо!» *(Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 26.11).*

«У відносинах між Україною і Литвою є невикористаний потенціал у багатьох сферах діяльності, який необхідно задіяти», – наголосив Голова Верховної Ради А. Парубій під час зустрічі з міністром закордонних справ Л. Лінкявічюсом.

Голова Верховної Ради подякував за підтримку України в контексті протидії військовій агресії Російської Федерації і зазначив, що «генеральний план Путіна – це не тільки дестабілізувати ситуацію в Україні».

За словами Голови Верховної Ради, російський агресор має ширші плани і фактично нині Збройні сили України, які протистоять агресору на Донбасі, є гарантом спокою для всього вільного світу. А. Парубій обговорив з Л. Лінкявічюсом питання регіональної співпраці, зокрема у рамках Балто-Чорноморського союзу.

Адже, за словами спікера Верховної Ради, «цей простір має спільну історію, багато сучасних держав багато років співіснували в рамках спільних державних утворень. Цей простір має потужний транзитний, економічний, торгівельний і оборонний потенціал». Також Голова Верховної Ради висловив позицію, що існує пропозиція польської сторони розширити взаємодію в рамках союзу регіональної співпраці «Міжмор'я», тобто європейських держав, які лежать між Чорним, Балтійським і Адріатичним морями.

Міністр закордонних справ висловив свою підтримку в питанні надання безвізового режиму Україні та висловився за необхідність встановлення контролю над усім кордоном України (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 28.11).

Голова Верховної Ради А. Парубій ініціював блокування грошових виплат на депутатські повноваження депутату-втікачу О. Онищенку. Таку інформацію спікер надав на публічне звернення керівника відділу з протидії корупції Центру «Ейдос» Г. Канєвського, повідомив Г. Канєвський у своєму [блогі на «Українській правді»](#).

2 листопада за дорученням А. Парубія Регламентний комітет парламенту розглянув ситуацію з виплатами О. Онищенку і прийняв рішення рекомендувати апарату ВРУ «не проводити народному депутату України О. Онищенку виплату коштів для відшкодування витрат на виконання ним депутатських повноважень до надання документів, що підтверджують наявність поважних причин, з яких він не виконував свої депутатські повноваження».

А. Парубій також наголошує на тому, що енергетичний комітет парламенту та управління справами ВРУ з 5 липня 2016 р. припинили внесення відміток щодо присутності О. Онищенка до табеля обліку робочого часу. Відтак з того часу заробітна плата втікачу не виплачувалася.

Г. Канєвський зазначає, що протягом літа цього року О. Онищенку виплачено з бюджету 52 275 грн саме на виконання депутатських повноважень, хоча з липня О. Онищенко переховується за кордоном (*Портал новин «Українська правда»* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2016. – 27.11).

Народні депутати обговорили з Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії перспективи українсько-британських міжпарламентських відносин.

Відбулася робоча зустріч членів депутатської групи з міжпарламентських зв'язків із Великою Британією та Надзвичайного й Повноважного Посла Великої Британії Д. Гоф.

Захід був присвячений обговоренню питання поглиблення британсько-українських міжпарламентських відносин.

Д. Гоф укотре підтвердила незмінність курсу Великої Британії на підтримку територіальної цілісності та суверенітету України в умовах боротьби з російською агресією. Як важливі напрями для співпраці з українським парламентом британська сторона відзначила впровадження судової реформи, антикорупційного законодавства, збільшення прозорості законодавчої діяльності, реформування енергетичного сектору.

Також на зустрічі порушувалися питання важливості продовження санкцій проти РФ, врегулювання конфлікту на Донбасі та потреби вдосконалення законодавства для підтримки внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій.

Посол Великої Британії і представники Посольства Британії в Києві наголосили на необхідності проведення вже започаткованих реформ в Україні та висловили рішучу підтримку в подальшій співпраці з українським парламентом **(Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 28.11).**

Голова партії «Самопоміч» А. Садовий заявив, що партія готова до перевиборів Верховної Ради за умови, що буде ухвалено новий закон про вибори та сформовано новий склад Центральної виборчої комісії (ЦВК). Про це міський голова Львова та лідер «Самопоміч» заявив 27 листопада, коментуючи мітинг прихильників М. Саакашвілі в Києві.

«Перший крок до подолання системи політичної корупції – новий закон про вибори (відкриті виборчі списки, заборона політреклами) та новий склад ЦВК, – написав, зокрема, на своїй сторінці у [Facebook](#) А. Садовий. – Отож, новий закон про вибори, і ми готові обговорювати з усіма здоровими силами дату наступних виборів. “Самопоміч” готова проходити випробування на вотум довіри».

Як відомо, сьогодні в Україні діє змішана виборча система, за якою половина депутатів Верховної Ради обирається в мажоритарних округах, а половина за виборчими списками партій. При цьому виборець може проголосувати лише повністю за весь список партії, на відміну від так званих «відкритих списків».

Зазначимо, що політики із «Самопоміч» послідовно виступають за впровадження «відкритих списків» на парламентських виборах.

Теперішній склад ЦВК, який очолює М. Охендовський, було сформовано ще у 2013 р. Після Революції гідності неодноразово лунали заклики до переобрання всього складу ЦВК, однак практичних наслідків ці заклики не мали (**24 канал (<http://24tv.ua>). – 2016. – 27.11).**

Народний депутат від «Батьківщини» Н. Савченко заявила, що вона стає незалежним політиком.

Відповідну заяву Н. Савченко зробила в ефірі «Шустер Live». «Я не буду входити в партію. Я стаю незалежним політиком. Я відкриваю свій фонд», – зазначила вона.

Крім того, політик заявила про намір сформувати політичну партію. «Я буду вести “рух” як партію, яка є забутою та незрозумілою. Я вибираю вести “рух” разом з вами. Тільки не той “рух”, який створює М. Саакашвілі, а нових ідей. Також не той Рух (політична партія “Народний рух України”. – “24”), який зараз представляють В. Кривенко і П. Кішкарь у Верховній Раді. Це – той “рух”, з яким я познайомилася, який є джерелом цінностей, які... не були реалізованим, за які виходив Майдан», – зауважила нардеп.

Також Н. Савченко пояснила, що «Народний рух України» – це партія, однак, крім партії, це ще й громадська організація, яку вона підтримує. «Я не маю наміру виходити зі складу фракції “Батьківщина” у Верховній Раді України. Але я готова балотуватись у Президенти України, якщо будуть дострокові вибори», – резюмувала Н. Савченко (*24 канал* (<http://24tv.ua>). – 2016. – 27.11).

Сім народних депутатів України суміщають роботу в парламенті з іншими видами діяльності, що заборонено законом. Таку інформацію оприлюднила прес-служба ГПУ 22 листопада.

Вказується, що така інформація була виявлена за результатами співставлення відомостей, зазначених в е-деклараціях, з інформацією, розміщеною у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань. «Незважаючи на набуття депутатських повноважень, ці особи продовжили займатися іншою оплачуваною діяльністю, входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, підприємств, організацій, що мають на меті одержання прибутку», – сказано в повідомленні ГПУ.

При цьому, як вказують у Генпрокуратурі, одним із цих народних депутатів України навіть у е-декларації відображено дохід від зайняття такою діяльністю.

Такі порушення мають наслідком адміністративну відповідальність, передбачену ч. 1 і 2 ст. 172-4 КУпАП, повідомляє ГПУ.

Матеріали відомство передало до Національного агентства з питань запобігання корупції (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2016. – 22.11).

Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування рекомендує Верховній Раді прийняти в першому читанні за основу та в цілому проект Постанови щодо позачергових виборів Северодонецької міської ради Луганської області.

Комітет ухвалив рекомендацію щодо прийняття законопроекту за результатами ознайомлення з інформацією робочої групи комітету з вивчення ситуації, що склалася в Северодонецькій міській раді Луганської області, утвореної рішенням комітету від 2 листопада 2016 р. з метою детального вивчення фактів, викладених у пояснювальній записці до зазначеного проекту Постанови, доданих до нього матеріалів і з урахуванням положень ст. 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Робоча група констатувала наявність численних порушень законів України та власного Регламенту в роботі Северодонецької міської ради Луганської області сьомого скликання, допущених упродовж усього періоду діяльності, що засвідчено рядом судових рішень про визнання актів ради незаконними. Під час обговорення йшлося про порушення таких ключових для системи місцевого самоврядування нормативних актів, як закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про доступ до публічної інформації», а також Регламенту міської ради, ігнорування більшістю депутатів повноважень міського голови як головної посадової особи

територіальної громади, його виключної та першочергової компетенції з питань скликання сесій ради та ведення її пленарних засідань, визначення структури виконавчих органів ради й кандидатур для кадрових призначень тощо.

Грунтовно обговоривши це питання, узявши до відома інформацію робочої групи комітету з вивчення ситуації, що склалася в Северодонецькій міській раді Луганської області, комітет ухвалив висновок рекомендувати парламенту відповідно до п. 1 ч. 1, ч. 2 ст. 114 Регламенту Верховної Ради України проект Постанови «Про призначення позачергових виборів Северодонецької міської ради Луганської області» за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому. При цьому комітет, керуючись вимогами ч. 1 та 5 ст. 15 Закону України «Про місцеві вибори», запропонував призначити позачергові вибори депутатів Северодонецької міської ради Луганської області на неділю 26 лютого 2017 р. і внести окремі зміни до назви та тексту проекту. У разі прийняття проекту Постанови в цілому пропонується доручити Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування при підготовці закону на підпис Голові Верховної Ради здійснити спільно з Головним юридичним управлінням апарату його техніко-юридичне доопрацювання.

Відповідний документ зареєстровано за № 5247 (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 25.11).

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів круглий стіл на тему: «Результати та перспективи Державної цільової економічної програми енергоефективності».

Захід організовано спільно із Всеукраїнською громадською організацією «Український союз промисловців і підприємців» (УСПП).

У заході прийняли участь близько 100 учасників, серед яких народні депутати України, представники органів виконавчої влади, профільних асоціацій, громадських організацій і експертного середовища.

Перший заступник голови комітету О. Домбровський привітав учасників семінару та звернув увагу присутніх на необхідність пошуку комплексних рішень, які б мали мультиплікативний ефект і враховували інтереси широкого кола учасників, аби держава надавала реальний монетизований захист малозабезпеченим верствам населення, а не лише через механізм субсидій, що б одночасно стимулювало внутрішній ринок до виробництва та надавання послуг, які б скорочували непродуктивні втрати енергії.

Як зазначалося під час обговорення, існуюча система субсидування населення лише надалі консервує енергозалежність країни й домогосподарств та не вирішує основної проблеми – низької енергоефективності. У Державному бюджеті України на 2016 рік передбачено понад 40 млрд грн на виплату субсидій населенню і лише 800 млн грн, тобто в 50 разів менше, на заходи з підвищення енергоефективності. Ще гірша ситуація з проектом Державного бюджету на 2017 рік: на субсидії населенню планується спрямувати близько 50 млрд грн, а на енергомодернізацію – лише 800 млн грн, з яких лише половина розподілятиметься через існуючий механізм – Державну цільову програму енергоефективності.

«Ми свідомі того, що без підтримки бізнесу і промисловості досягти поставлених цілей буде неможливо», – зазначив О. Домбровський.

Президент УСПП А. Кінах наголосив на необхідності розуміння глибокого зв'язку структури державного бюджету з основними показниками соціально-економічного розвитку країни. Україна постала перед необхідністю істотної зміни форматування структури нашого експорту. Сьогодні саме Державна цільова економічна програма енергоефективності та розвитку сфери виробництва енергоносіїв з поновних джерел енергії та альтернативних видів палива (програма «теплих кредитів») довела свою ефективність і є одним з тих інструментів, який допомагає розвивати наше промислове виробництво, створюючи робочі місця.

Під час заходу виступив голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України С. Савчук, представивши учасникам результати роботи Держенергоефективності за програмою «теплих кредитів». Він нагадав, що основна мета, яку перед собою ставить агентство, – досягти значних показників скорочення споживання природного газу як первинного джерела енергії. Голова агентства також повідомив, що реалізація програми потребує стабільного та надійного фінансування. Таким чином, для належної реалізації програми у 2017 р. у Державному бюджеті на 2017 рік необхідно передбачити обсяг фінансування на рівні 1,96 млрд грн. «Залучення коштів у цю сферу означатиме для України розвиток економіки, малого і середнього бізнесу, нові робочі місця, впровадження інноваційних екологічно чистих технологій, енергетичну децентралізацію», – підкреслив він.

За підсумками роботи круглого столу учасники зустрічі дійшли згоди звернутися з пропозиціями до уряду щодо закладання у структурі Державного бюджету України на 2017 рік мінімального рівня фінансування програми «теплих кредитів» на рівні 1,96 млрд грн, а на перспективу не лише продовжувати цю програму, а й підсилювати її, одночасно відходячи від практики житлових субсидій (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*). – 2016. – 25.11).

У Комітеті з питань культури і духовності відбулася зустріч із представниками моніторингової місії Ради Європи до України з питань захисту прав національних меншин у гуманітарній сфері.

Зокрема, у цьому контексті обговорювалися питання реалізації в Україні Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та необхідності внесення змін до закону про її ратифікацію з метою вдосконалення правового режиму захисту регіональних і міноритарних мов, забезпечення розвитку культур національних меншин та державного фінансового сприяння заходів, спрямованих на задоволення мовних і культурних потреб національних меншин, динаміки розвитку міжконфесійних відносин.

Особливу увагу в процесі обговорення було зосереджено на напрямках удосконалення законодавства у сфері мовної політики.

Представники комітету наголосили на важливості ролі міжнародних експертних організацій, зокрема Венеціанської комісії, у роботі над удосконаленням українського мовного законодавства.

Міжнародні експерти відзначили високий рівень толерантності та

активний міжкультурний діалог в українському суспільстві, вжиття ефективних заходів для поглиблення взаємної поваги, взаєморозуміння та співробітництва між представниками національних меншин на території України.

На думку міжнародних експертів, необхідно застосовувати зважений і конструктивний підхід до запровадження будь-яких законодавчих змін, чітко дотримуючись принципу недискримінації в різних сферах суспільних відносин, а також зберігаючи відповідний баланс між захистом мовних прав осіб, що належать до національних меншин, та підтримкою державної мови.

Представники моніторингової місії Ради Європи (ECRI, FCNM та ECRML) отримали чіткі запевнення в тому, що вдосконалення законодавства, зокрема у сфері мовної політики, завжди відбуватиметься з дотриманням європейських стандартів і зобов'язань України за міжнародними договорами, що є частиною українського законодавства (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 24.11*).

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин провів розширене виїзне засідання в Луганській області.

У рамках робочого візиту до Луганської області Комітетом з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин проведено розширене виїзне засідання Комітету з питань моніторингу дотримання прав внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції в Луганській області, за участі представників міністерств, керівництва центральних органів виконавчої влади Луганської області, представників міжнародних гуманітарних місій і громадських організацій внутрішньо переміщених осіб. «Ми приїхали, щоб подивитися на власні очі на те, яка ситуація із захистом прав і свобод вимушених переселенців у Луганській області. Ми не приїхали як інспектори або контролери. Ми тут, щоб допомогти», – сказав голова комітету Г. Немиря, відкриваючи засідання.

Він наголосив, що, на жаль, з початку конфлікту на Донбасі жоден профільний віце-прем'єр-міністр (з гуманітарних питань і соціального захисту) або міністр соціальної політики не відвідав регіон. «Вони до вас так і не доїхали. Це неприпустимо», – зазначив Г. Немиря.

Він заявив, що спільна позиція членів комітету полягає в такому: «Люди, які перебувають на окупованій території, і ті, які мешкають на території, підконтрольній українській владі, є громадянами України, і згідно з Конституцією України і міжнародними актами наш обов'язок – захищати їхні права і обов'язки. Донбас – це частина України, яка опинилася у надзвичайно важкій ситуації – окупації та складному соціально-економічному становищі, тож регіон вимагає особливої уваги».

На засіданні обговорювалися питання, пов'язані із законодавчим забезпеченням допомоги внутрішньо переміщеним особам, зокрема забезпеченням прав громадян України, які проживають у районі проведення антитерористичної операції, правовим статусом лінії розмежування, забезпеченням прав громадян України при її перетині, функціонуванням КПВВ тощо.

У цьому зв'язку було заслухано інформацію представників органів виконавчої влади, державних правоохоронних органів і органів місцевого самоврядування з питання забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають у районі проведення антитерористичної операції в Луганській і Донецькій областях.

Заступник голови Луганської ОДА Г. Власенко поінформував присутніх про проблеми регіону: фінансові, правові колізії, зруйновану інфраструктуру, відсутність коштів для компенсації за зруйноване майно громадян унаслідок збройного конфлікту тощо. Він також подякував членам комітету та представникам міжнародних організацій за допомогу (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 23.11*).

На засіданні робочої групи підкомітету з питань виборів і референдумів Комітету з питань правової політики та правосуддя презентовано результати дослідження «Досвід застосування місцевого референдуму в Україні як складової місцевої демократії».

Захід, організований Лабораторією законодавчих ініціатив спільно зі співголовою підкомітету з питань виборів і референдумів О. Черненко в рамках Програми USAID «РАДА: відповідальність, підзвітність, демократичне парламентське представництво», що виконується Фондом «Східна Європа», відбувся 24 листопада в Чернігові.

Зазначене дослідження стосувалося практики ініціювання та проведення місцевих референдумів в Україні з 1991 по 2012 р. (протягом дії Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» № 1286-12 від 3 липня 1991 р.). У рамках дослідження було проаналізовано документи, надані обласними радами та державними архівними установами.

Під час засідання робочої групи експертами Українського незалежного центру політичних досліджень також було презентовано доповідь на тему: «Правове забезпечення механізмів місцевої демократії», підготовлену в рамках проекту USAID «Громадяни в дії».

У засіданні робочої групи також узяли участь голова Чернігівської обласної державної адміністрації, співробітники секретаріату комітету, представники органів місцевого самоврядування Чернігівської області, громадські експерти та представники ЗМІ (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 28.11*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Україна була й залишається надійним партнером Європейського Союзу в питаннях енергетичної співпраці, зокрема транзиту газу, заявив Президент П. Порошенко на спільній з президентом Європейської ради Д. Туском, президентом Європейської комісії Ж.-К. Юнкером прес-конференції за підсумками саміту Україна – ЄС.

Глава держави повідомив, що питання енергетичної безпеки, енергетичної солідарності між Україною і Європейським Союзом детально обговорювалося на саміті. «Ми підтвердили нашу спільну позицію, що Україна є надійним

партнером Євросоюзу в питаннях транзиту газу. Ми й надалі маємо зберігати ключову роль України у транспортуванні російського газу до європейських споживачів», – сказав П. Порошенко. Як зазначив Президент, у цьому контексті учасники домовилися, що візит віце-президента Єврокомісії до Москви 25 листопада буде присвячений підготовці до тристоронніх консультацій Україна – ЄС – Російська Федерація з питань постачання російського газу.

Глава держави також підкреслив, що Україна і ЄС продовжать зміцнювати енергетичне партнерство. Документальним свідченням цього він назвав підписання оновленого Меморандуму про взаєморозуміння між Україною і Єврокомісією. «Ми домовилися активізувати діалог з питань енергетичної безпеки», – наголосив П. Порошенко.

Президент також зазначив, що учасники саміту відверто обговорили OPAL і «Північний потік». «З усією очевидністю рішення про розширення доступу “Газпрому” до газового ринку, на нашу думку, не відповідає Угоді про асоціацію та договору про Енергетичне співтовариство», – заявив П. Порошенко, повідомивши, що було домовлено про продовження консультацій.

Глава Української держави також наголосив, що 21 листопада минув рівно рік, як Україна відмовилася від використання російського газу для своїх потреб. «Закінчився перший повний рік, коли Україна не мала жодного кубометра російського газу, і спроба поставити Україну на коліна енергетичним шантажем провалилася», – констатував він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 24.11*).

Президент П. Порошенко під час заходів до Дня пам'яті жертв голодоморів в Україні наголосив, що геноцид 1930-х років став прямим наслідком втрати державності в 1920-х роках.

Глава держави зазначив, що окупація України радянською Росією стала можливою внаслідок роз'єднання і внутрішніх чвар політичних сил молодій Українській державі, які входили і виходили з коаліцій; розгойдували вулицю; плели один проти одного інтриги й навіть піднімали повстання.

«Звісно, і незалежність не гарантує від неврожаїв, але всі знають, що в сусідніх з СРСР країнах українців не нищили конфіскацією їжі. Тож очевидно: збережи Україна свою самостійність, жодних спланованих голодоморів не було би також», – підкреслив П. Порошенко під час заходу із вшанування пам'яті жертв голодоморів, що відбувся в Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору».

Глава держави зазначив, що колективізація й придушення опору селянства, винищення української інтелігенції та ліквідація української церкви не дали того результату, на який розраховували в Москві. «І тоді тоталітарний режим спланував голодомор та втілював його в життя в масштабах геноциду. Метою імперії було знищення будь-яких можливостей для національного самовизначення нашої Держави Україна».

Реалізація цієї мети передбачала ліквідацію національно-свідомої частини тогочасного суспільства, насамперед селянства та інтелігенції», – наголосив П. Порошенко.

Президент нагадав про жахливі історії українців, які пережили голодомор,

і підкреслив, що про це мають знати й не забувати. «Апологети заперечення голодомору – геноциду живуть здебільшого в одній географічній точці. Вони ховають від науковців архівні документи та судом забороняють відповідні праці українських авторів. Можна, звичайно, зачистити від книжок про Голодомор багатотраждальну Бібліотеку української літератури у Москві, але ж із історії Голодомор викреслити неможливо», – зазначив глава держави.

П. Порошенко наголосив, що Голодомор 1932–1933 рр. українців не зламав: після десятиліть нищення Україна звелася на ноги і в 1991 р. поставила крапку в історії імперії, а нині протистоїть спробам відродити імперію і впевнено захищає рубежі свободи – свободи власної і свободи Європи.

Глава держави підкреслив: «Злочини проти людяності не мають терміну давності. З об'єктивних причин організаторів голодомору неможливо покарати, але вірю, що вони вже горять в геєні вогняній. Ми ж маємо виконати святий обов'язок перед пам'яттю мільйонів закатованих голодом українців – ми маємо зберегти Україну. Україну єдину, соборну, незалежну».

У заходах також узяв участь М. Онищенко, який став очевидцем голодомору, а пізніше, через агресію Росії на Донбасі, став вимушеним переселенцем. Він розповів про жахіття 1932–1933 рр.: коли в людей відбирали всю їжу й через голод траплялися навіть випадки канібалізму. «Вічна слава невинно загиблим. І слава нашим захисникам, які боронять Україну від навали з Росії», – сказав М. Онищенко.

Президент, представники української влади та громадськості встановили запалені лампадки біля Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору.

Присутні вшанували пам'ять жертв голодоморів хвилиною мовчання
*(Офіційне інтернет-представництво Президента України
(<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 26.11).*

Президент П. Порошенко провів зустріч із главою зовнішньополітичного відомства Швеції М. Вальстрьом.

Глава держави й міністр закордонних справ обговорили кроки для пришвидшення реалізації домовленостей за результатами візиту Президента України до Королівства Швеція 14 листопада, зокрема реалізацію подальшої підтримки шведськими партнерами процесу модернізації України.

Президент наголосив на загостренні безпекової ситуації на Донбасі та кричущих порушеннях прав людини в тимчасово окупованому Криму. П. Порошенко вкотре подякував шведському уряду за непохитну позицію щодо необхідності збереження санкційного режиму проти Росії до повного відновлення суверенітету та територіальної цілісності України.

Співрозмовники також скоординували позиції напередодні засідання Європейської ради, що відбудеться 15–16 грудня, зокрема щодо впровадження безвізового режиму для українських громадян, завершення ратифікаційного процесу щодо Угоди про асоціацію, а також продовження санкцій проти Росії. Міністр закордонних справ Швеції наголосила, що санкції мають бути продовжені
*(Офіційне інтернет-представництво Президента України
(<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 28.11).*

Президент України П. Порошенко привітав М. Рахой з обранням на посаду глави уряду Іспанії.

Глава Української держави подякував за незмінну підтримку офіційним Мадридом територіальної цілісності та суверенітету України. «Іспанія рішуче підтримує і завжди підтримуватиме територіальну цілісність України», – підкреслив М. Рахой.

П. Порошенко високо оцінив позитивне голосування Іспанії під час розгляду в третьому комітеті Генеральної Асамблеї ООН резолюції щодо порушення прав людини в Криму.

М. Рахой підтвердив, що Іспанія завжди надаватиме сприяння Україні в реалізації її євроінтеграційних прагнень, зокрема виступає за швидке завершення процесу ратифікації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, а також негайне надання українським громадянам безвізового режиму.

Сторони домовилися активізувати зусилля для підписання найближчим часом Угоди про спільний авіаційний простір між Україною і ЄС.

Співрозмовники висловилися за подальше поглиблення двостороннього політичного діалогу між Україною та Іспанією, обговорили перспективи обміну візитами *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 25.11)*.

Президент П. Порошенко провів телефонну розмову з прем'єр-міністром Держави Ізраїль Б. Нетаньягу.

Б. Нетаньягу висловив удячність Україні, яка однією з перших країн відгукнулася на запит ізраїльської сторони й направила свої літаки для подолання масштабних пожеж в Ізраїлі.

Під час бесіди лідери двох держав обговорили актуальні питання співробітництва, окремо зосередившись на проблематиці поглиблення торговельно-економічної співпраці між Україною та Державою Ізраїль, включаючи активізацію перемовин щодо Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Ізраїлем.

П. Порошенко запросив Б. Нетаньягу здійснити офіційний візит до України найближчим часом *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 25.11)*.

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з віце-президентом Європейської комісії з питань Енергетичного союзу М. Шефчовичем.

М. Шефчович поінформував главу держави про результати свого візиту до Росії 25 листопада. Глава держави подякував віце-президенту Єврокомісії за особисту роль, яку він відіграє у поглибленні стратегічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом в енергетичній сфері.

Співрозмовники скоординували подальші дії на шляху підвищення безпеки постачання енергоносіїв в Україну і ЄС *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 26.11)*.

Президент П. Порошенко після завершення саміту Україна – ЄС провів зустріч із представниками ділових кіл Євросоюзу.

Президент поінформував про реформи в Україні. Глава держави зазначив, що за останні 2,5 роки було створено нові антикорупційні інститути, запроваджено перший етап е-декларування, реформовано систему державних закупівель і енергетичний сектор, проводиться дерегуляція, усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Завершено перший етап і триває судова реформа, проводиться реформа правоохоронних органів. Також запускається програма приватизації. «Пишаюся своєю командою, своєю країною та рівнем співпраці з ЄС. Впевнений, що сьогодні правильний час і місце для інвестування в Україну», – наголосив глава держави.

П. Порошенко підкреслив, що з 2014 р. Україна постійно поліпшує свій показник у рейтингу Doing business. За результатами останнього звіту 2016 р. Україна посідає вже 80 позицію.

Європейський комісар з питань торгівлі С. Мальмстрьом відзначила зростання українського експорту на ринок ЄС. «З часів Революції гідності, річниця якої нещодавно відзначалася, Україна досягла значного прогресу. Україна сьогодні інша країна: банківський сектор, газ, поліція, державні закупівлі та макроекономічна ситуація», – зазначила єврокомісар, додавши, що ще багато потрібно зробити. За її словами, ЄС зацікавлений у подальшій співпраці з Україною.

Під час зустрічі С. Мальмстрьом було презентовано проект законодавчої ініціативи ЄС щодо надання Україні додаткових торговельних преференцій. Радник Президента України Б. Ложкін також зробив презентацію щодо реформ, зокрема що стосуються інвестиційного клімату (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 24.11).***

Президент П. Порошенко підписав Закон України № 1715-VIII «Про внесення змін до Закону України “Про телебачення і радіомовлення”», ухвалений Верховною Радою 1 листопада.

Документ ухвалено з метою захисту інформаційного простору держави, своєчасного реагування на виявлені загрози і їх припинення. Ним запроваджується дієвий механізм безпосередньої відповідальності за порушення положень Закону України «Про телебачення і радіомовлення», передбачені ч. 2 ст. 6 – поширення закликів до насильницької зміни конституційного ладу України; розв'язування війни, агресивних дій або їх пропаганди; необґрунтований показ насильства; пропаганду винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їхніх релігійних переконань, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, фізичного або майнового стану, соціального походження.

Суб'єкт господарювання, який перебуває під юрисдикцією України, має здійснювати ретрансляцію програм і передач лише за умови відповідності їхнього змісту вимогам законодавства України, Європейської конвенції про транскордонне телебачення та в разі їх включення до переліку програм, що ретранслюються, за рішенням Національної ради України з питань телебачення

й радіомовлення.

Згідно із Законом, Національна рада з питань телебачення й радіомовлення отримує можливість оперативно реагувати на порушення і вживати відповідних заходів щодо їх припинення.

Також встановлюється перелік цих порушень, за які Національна рада може застосовувати штрафні санкції до телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги, удосконалюється процедура і визначається розмір штрафів.

Документ набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 25.11).

Президент П. Порошенко підписав Закон України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії». Документ був ухвалений Верховною Радою 3 листопада.

З метою забезпечення фінансової стабільності та уникнення кризових ситуацій під час проходження опалювального періоду, Законом передбачено врегулювання кредиторської заборгованості підприємств теплоенергетики, водопостачання, водовідведення за газ і електроенергію шляхом проведення взаєморозрахунків та реструктуризації.

Документ передбачає створення реєстру підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості. З моменту включення підприємства до такого реєстру буде знято арешт з його рахунків.

Реалізація Закону сприятиме поліпшенню фінансового становища підприємств теплоенергетики й підприємств водопостачання і водовідведення України та запобіганню їх банкрутству (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 25.11).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман у понеділок, 28 листопада, провів зустріч із президентом Європейського банку реконструкції та розвитку С. Чакрабарті. Сторони обговорили й погодили подальший порядок денний взаємодії і співпраці.

«Європейський банк реконструкції та розвитку є нашим фінансовим партнером, винятково важливим інвестором для України. Ми глибоко цінуємо ту співпрацю, яку проводимо спільно з вами, – зазначив В. Гройсман. – Уряд налаштований на поглиблення співпраці з Європейським банком реконструкції та розвитку. У нас є низка програм, які ми ведемо разом. Думаємо, що сьогоднішня зустріч буде ще одним поштовхом до поглиблення такої співпраці».

Прем'єр-міністр подякував ЄБРР за практичну роботу, пов'язану з насуванням арки нової безпечної споруди на об'єкт «Укриття». Уряд України високо цінує діяльність ЄБРР як адміністратора Чорнобильського фонду «Укриття» та Рахунку ядерної безпеки, зазначив він.

Під час зустрічі йшлося про об'єднання зусиль стосовно приватизації державних підприємств в Україні, зокрема Одеського припортового заводу, а

також про взаємодію в реформуванні управління державних підприємств.

У цьому контексті В. Гройсман підкреслив, що уряд працює над реформуванням управління державними підприємствами, що має бути покращено. «Корпоратизація, приватизація, новий якісний менеджмент і управління майном, яке залишиться в орендних відносинах, – чотири завдання, які стоять перед нами. По ним ми просуваємося вперед», – зазначив глава українського уряду.

Президент ЄБРР С. Чакрабарті відзначив зусилля уряду в проведенні важливих і помітних реформ, які відбуваються в Україні, зокрема в макроекономічній сфері, щодо реформи банківської системи, запровадження електронної системи публічних закупівель ProZorro та е-декларування, продовження співпраці з МВФ, запровадження ринкової ціни на газ, реформи корпоративного управління в НАК «Нафтогаз», продовженні приватизації. «Прогрес є очевидним, – зазначив С. Чакрабарті. – Україна є дуже важливим партнером для ЄБРР. Ми намагаємося підтримувати як реформування в Україні, так і інвестиції в Україну».

Він поінформував, що Україна – друга країна за кількістю інвестицій ЄБРР. У 2016 р. банк інвестує в Україну 400 млн євро, а в наступному році ця сума може бути збільшена. Зокрема, Європейський банк реконструкції та розвитку приділить особливу увагу реформам у міністерствах і відомствах, зокрема з тим, щоб зміцнити і розбудувати їхню інституційну спроможність (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 28.11*).

Прем'єр-міністр України і глава МЗС Швеції погодили напрями подальшої співпраці двох країн.

У понеділок, 28 листопада, відбулася зустріч Прем'єр-міністра України В. Гройсмана з міністром закордонних справ Швеції М. Вальстрьом.

Обговорюючи практичні заходи уряду щодо реформ у державі, Прем'єр-міністр подякував Швеції за систематичну підтримку України як на зовнішньополітичній арені, так і в підтримці внутрішніх економічних і фінансових перетворень. Він зазначив, що Швеція впроваджує ряд різних програм, необхідних Україні, зокрема у сферах децентралізації, енергозбереження, енергоефективності, а також надає гуманітарну допомогу, необхідну для населення, постраждалого на Сході України.

В. Гройсман також висловив вдячність за схвалення Резолюції ГА ООН «Стан із правами людини в Автономній Республіці Крим та у м. Севастополь (Україна)», співавтором якої стала Швеція.

«Ваша допомога є дуже необхідною, і ми дякуємо за всебічну підтримку України», – зазначив Прем'єр-міністр.

Говорячи про можливості інтенсифікації співробітництва, міністр закордонних справ М. Вальстрьом висловила готовність Швеції співпрацювати з Україною у сферах екології, зокрема щодо утилізації відходів, і децентралізації.

Окремо глава українського уряду привернув увагу до необхідності завершення ратифікації Угоди про асоціацію Європейського Союзу з Україною.

Він також закликав ЄС якнайшвидше завершити всі внутрішні процедури щодо запровадження безвізового режиму для українців. Україна виконала всі

взяті на себе зобов'язання, підкреслив глава уряду.

Прем'єр-міністр також наголосив на неприпустимості зняття санкцій відносно Російської Федерації. Він зауважив, що це насамперед питання глобальної безпеки. «Якщо знімати санкції – то це означає заохочувати агресора до подальшої агресії, – зазначив В. Гройсман. – Хто хоче зняти санкції, той хоче фінансувати військовий потенціал Росії. Це їхній вибір. Мені здається, ми це вже проходили в нашій спільній європейській історії, і все це погано завершилося».

У свою чергу міністр закордонних справ М. Вальстрьом запевнила, що Швеція готова й далі підтримувати Україну, у тому числі щодо подовження санкційної політики відносно Росії (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 28.11*).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман у рамках офіційного візиту до Угорщини зустрівся з головою Державних зборів Угорщини Л. Кьовером.

В. Гройсман відзначив високий рівень українсько-угорських контактів на всіх рівнях, що є важливим для реалізації спільних двосторонніх проєктів.

«Уряд України продовжує здійснювати глибинні реформи та перетворення», – наголосив Прем'єр-міністр і поінформував співрозмовників про останні рішення уряду в проведенні необхідних у країні змін.

Сторони також торкнулися питання стану національних громад у країнах. У цьому контексті В. Гройсман наголосив, що питання національних громад, зокрема угорської в Україні, – у центрі уваги уряду. «Ми вживаємо всіх необхідних заходів для забезпечення громадянам України угорської національності права на всебічний розвиток культури та освіти рідною мовою. Цьому напряму роботи і надалі буде приділятися належна увага з боку уряду», – запевнив він.

Прем'єр-міністр подякував Угорщині за підтримку суверенітету та територіальної цілісності України.

Він також підкреслив активну підтримку Угорщиною процесу євроінтеграції України й набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною і ЄС. У цьому контексті він зауважив важливість звернення Державних зборів до нідерландських депутатів із закликом ухвалити позитивне рішення в справі ратифікації Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом та подякував за нього.

Україна розраховує на подальше сприяння Угорщини запровадженню Європейським Союзом безвізового режиму для українських громадян, зазначив В. Гройсман (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 24.11*).

Україна поглиблюватиме співпрацю з Хорватією в енергетичній сфері та реалізовуватиме ряд спільних інфраструктурних проєктів з Угорщиною. Про такі результати переговорів з прем'єр-міністрами країн, що відбулися минулого тижня, заявив глава українського уряду В. Гройсман у відеозверненні на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook.

Він нагадав, що на початку минулого тижня з першим за 25 років офіційним візитом Україну відвідав прем'єр-міністр Республіки Хорватія

А. Пленкович. У рамках переговорів сторони окреслили ряд питань щодо поглиблення двосторонньої співпраці, зокрема в напрямі досягнення енергетичної незалежності, зауважив В. Гройсман.

«Є дуже цікавий проект щодо постачання газу з Хорватії через LNG-термінал. Хорватія – Угорщина – до України – це зміцнить нашу енергонезалежність. У середньостроковій перспективі це буде абсолютно реальний проект», – наголосив Прем'єр-міністр України.

Також наприкінці минулого тижня відбувся офіційний візит глави українського уряду до Угорщини. Прем'єр-міністри В. Гройсман і В. Орбан намітили план дій щодо інфраструктурних проектів, зокрема щодо розбудови доріг між країнами, контрольно-пропускних пунктів, поглиблення співпраці у торговельно-економічній сфері, повідомив В. Гройсман.

Він зазначив, що за останні дев'ять місяців спостерігається зростання торговельного обороту між Україною та Угорщиною.

Одним з результатів візиту стало рішення Угорщини про відміну плати за візи типу «Д» для українських громадян, «що є дуже добрим кроком для поглиблення нашої співпраці», зауважив В. Гройсман. «Ми починаємо розвивати стосунки на взаємовигідних умовах», – зазначив він.

На переконання Прем'єр-міністра, Україна має поглиблювати стратегічне співробітництво із сусідніми країнами зокрема. «Україні треба поглиблювати взаємодію з країнами східноєвропейськими, особливо з тими, з якими ми межуємо, маємо спільний кордон, а також країнами, які є стратегічними партнерами для України», – підкреслив В. Гройсман (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 28.11*).

У рамках офіційного візиту члена Європейської комісії з питань охорони здоров'я й безпечності харчових продуктів В. Андрюкайтіса до України відбулася зустріч єврокомісара з міністром аграрної політики та продовольства України Т. Кутовим і головою Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів і захисту споживачів В. Лапою.

Під час свого візиту В. Андрюкайтіс також ознайомився з роботою Державного науково-дослідного інституту з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи, який є офіційно визнаною ЄС референт-лабораторією.

Під час переговорів сторони обговорили поточний стан виконання Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері санітарних і фітосанітарних заходів.

Європейські колеги висловили повну підтримку євроінтеграційних напрямів Держпродспоживслужби в частині санітарних і фітосанітарних заходів, а також зусиль, які докладає служба в частині контролю інфекційних хвороб тварин, що, у свою чергу, сприятиме захисту території ЄС.

Крім того, були обговорені спільні зусилля України і ЄС у частині забезпечення епізоотичного благополуччя щодо інфекційних хвороб тварин, у тому числі АЧС, сказу, нодулярного дерматиту.

Разом з цим українська сторона подякувала єврокомісару за допомогу, яку надає ЄС у проведенні тренінгів і підвищення кваліфікації українських фахівців у галузі забезпечення здоров'я тварин і безпечності харчових продуктів.

В. Лапа окремо висловив вдячність європейським колегам за міжнародну технічну допомогу (програмне й технічне забезпечення ІТ, а також лабораторне обладнання), яку Україні було надано в рамках контракту на постачання ЄС Державній службі України з питань безпеки харчових продуктів і захисту споживачів. Голова Держпродспоживслужби наголосив, що така технічна допомога є досить важливою для проходження Україною євроінтеграційного шляху.

Під час переговорів Україна і ЄС домовилися про сприяння взаємній торгівлі. Також Європейський Союз надаватиме всебічну підтримку Україні в разі поширення нодулярного дерматиту територією нашої держави (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 25.11*).

Уряд підготує «пакет руйнації» регуляторних норм щодо бізнесу, що містяться в підзаконних актах міністерств. Про це заявив Прем'єр-міністр України В. Гройсман під час засідання уряду.

«Давайте рішенням уряду доручення: місяць – і працюємо, робимо ще один “пакет руйнації” цих усіх регуляцій», – заявив Прем'єр-міністр, підтримуючи пропозицію міністра юстиції України П. Петренка щодо скасування рішень і наказів міністерств, що встановлюють бар'єри для бізнесу.

«Запропонував, щоби ми зробили це за участі Мін'юсту, Секретаріату Кабінету Міністрів, регуляторної служби [Державна регуляторна служба України] і міністерств. Тобто ми створимо з трьох структур невелику групу, щоби вичистити ці речі і скасувати», – зазначив В. Гройсман.

Прем'єр-міністр зауважив, що в Україні багато зарегульованості. За його словами, нормативно-правові акти містять норми не тільки радянські, а й ухвалені упродовж 1990–2000 рр., «якими користуються ті, хто створює проблеми для ведення бізнесу».

Коментуючи таке рішення уряду про одночасне скасування понад 360 регуляцій і обмежень, Прем'єр-міністр зазначив, що якби уряд почав з кожним погоджувати норму, то таке скасування регуляцій ніколи б не відбулося.

Він навів приклад ухвалення урядом рішення про дерегуляцію на ринку ліків і встановлення справедливих цін. «Це жахливо. Це детектив. При тому що тисне Прем'єр, в уряді є політична воля приймати рішення, якийсь директор департаменту, заступник директора департаменту починає з нами “водити хороводи”», – зазначив В. Гройсман (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 23.11*).

Уряд на засіданні в середу, 30 листопада, розгляне концепцію реформи охорони здоров'я. Про це заявив Прем'єр-міністр України В. Гройсман у відеозверненні на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook у понеділок, 28 листопада.

«Цього тижня ми плануємо винести на розгляд уряду і затвердити концепцію реформи системи охорони здоров'я», – заявив В. Гройсман.

Концепція реформи широко обговорювалася серед експертів і представників громадськості, зазначив глава уряду.

«Ми переконані у тому, що це саме початок реформи охорони здоров'я. Нам потрібно змінити охорону здоров'я, результатом цієї зміни має бути і звична тривалість життя, і якість життя людей, які мають хвороби, і профілактика захворювань, у тому числі підвищення соціальних стандартів медиків, технічна модернізація – це те, що потрібно зробити, щоб охорона здоров'я [в Україні] була на високому рівні», – підкреслив Прем'єр-міністр (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 28.11*).

25 листопада 2016 р. у Міністерстві охорони здоров'я України відбулося підписання Меморандуму щодо намірів співпраці в побудові в Україні прозорої та ефективної електронної системи охорони здоров'я.

Як зазначалося під час заходу, протягом останніх 10 років про створення електронної системи охорони здоров'я тривали розмови, однак вони були безрезультатними через спроби держави самотужки вирішити це складне та дороговартісне завдання. Тож команда міністерства пішла іншим шляхом, запустивши співпрацю з публічною ініціативою, яка складається з представників медичного та ІТ-бізнесу, громадських організацій, профільних експертів, науковців і державних органів.

Міністерство задекларувало, що бачить роль держави на ринку е-здоров'я в розробці стандартів, політик і протоколів обміну даними, регулюванні й гарантуванні безпечності зберігання медичних даних пацієнтів.

Створення зручних інтерфейсів для роботи лікарів, медпрацівників, керівників медичних закладів може бути ефективно вирішено компаніями приватного ІТ-сектору, але в інтересах усього суспільства принципово унеможливити монополізацію цього ринку.

Згідно з відкритим до підписання Меморандумом, сторони об'єдналися на шляху до створення і впровадження комплексної електронної системи для забезпечення зручної взаємодії між пацієнтами, закладами охорони здоров'я та лікарями, а також для прозорого й ефективного розподілу і використання державних коштів.

Результатом Меморандуму має стати підписання до кінця поточного року «дорожньої карти» впровадження електронної системи, створення єдиних, прозорих і недискримінаційних правил доступу до системи, а також базового програмного забезпечення, необхідного для запуску реформи.

У підписанні Меморандуму взяли участь в. о. міністра охорони здоров'я доктор У. Супрун, заступник міністра охорони здоров'я П. Ковтонюк, голова Державного агентства з питань е-урядування О. Риженко, представники публічної ініціативи з електронізації сфери охорони здоров'я та профільних ДП.

Учасники заходу наголосили, що публічна ініціатива, як і Меморандум, відкрита для участі всіх, хто згоден із задекларованими принципами й готовий зробити внесок у реалізацію цілей Меморандуму задля всього українського суспільства (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 25.11*).

У Міненерговугілля обговорили пропозиції експертної групи щодо запобігання корупції в енергетичній галузі.

Зустріч з експертами від громадськості відбулася 24 листопада під

головуванням заступника міністра енергетики та вугільної промисловості, керівника апарату Д. Лабоженка.

Це вже другий захід, під час якого експерти і представники Міненерговугілля спільно обговорюють пропозиції щодо антикорупційних заходів у енергетичній сфері.

Під час зустрічі Д. Лабоженко зазначив, що відкритість і прозорість є пріоритетом у роботі міністерства, і наголосив на готовності сприяти в отриманні потрібної для експертів від громадськості інформації.

Експерти цікавилися щодо здійснення експорту електроенергії, подолання монополій у енергетичній сфері, встановлення цін на вугільну продукцію, повноважень центральних органів влади щодо розвитку відновлювальної енергетики тощо.

За результатами обговорення учасники зустрічі домовилися про обмін інформацією, створення робочих груп за напрямками діяльності міністерства щодо розгляду проблемних питань з метою запобігання проявам корупції та створення належних умов для роботи таких груп (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 25.11*).

Міністерство юстиції повернуло Національному агентству з питань запобігання корупції на доопрацювання затверджені цим органом Порядок проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та Порядок здійснення моніторингу життя особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Причиною такого рішення стали численні зауваження до затверджених превентивним антикорупційним органом документів з боку фахівців Міністерства юстиції.

Зокрема, серед принципів зауважень відсутність чітко визначених засад і принципів проведення перевірок, відсутність хоча б якихось термінів початку та тривалості таких дій, відсутність чітко визначених вимог до змісту висновку за результатами перевірки, наявність суперечностей між цими й іншими документами, які раніше були ухвалені НАЗК тощо. Крім того, документ не передбачає жодних вимог до достовірності інформації та джерел її отримання.

На жаль, при розробці даних порядків Міністерство юстиції не було залучене до роботи над вищезгаданими документами ані на стадії розроблення, ані на стадії обговорення.

Мін'юст укотре наголошує, що такий підхід ускладнює якісне напрацювання документів у розрізі їх відповідності вимогам чинного законодавства і встановлення ефективного механізму проведення перевірки. Більше того, такого роду документи доцільно розробляти в публічному відкритому діалозі як з Міністерством юстиції, так і з представниками громадських організацій, експертних і наукових установ (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 25.11*).

ПОЛІТИКА

Президент Европейського парламенту М. Шульц заявив, що Європарламент прийняв всі можливі заходи для надання Україні безвізового режиму, але в даний час процес призупинено через деякі країни, які гальмують просування переговорів (<http://newsone.ua/ru/shulc-rasskazal-kto-zatyagivaet-bezviz-dlya-ukrainy>).

«Ми в Європарламенті зробили все, щоб прискорити процес прийняття рішення. Ми готові і зробили все, включаючи спеціальний комітет з питань візової лібералізації, з однієї сторони, і так званий механізм призупинення – з іншої», – заявив М. Шульц в час саміту Україна – ЄС.

Також президент ЄП підкреслює, що в даний час питання лібералізації візового режиму з Україною повністю залежить від Ради ЄС. В цьому контексті М. Шульц зазначив, що ряд країн, а саме Франція, Німеччина, Бельгія і Італія, затягують переговори про новий механізм призупинення безвізових режимів для всіх третіх країн (*Newsone.ua* (<http://newsone.ua>). – 2016. – 24.11).

Київ звинувачує сепаратистів у провокаціях і срыві розведення військ і озброєнь в районі Станиці Луганської, заявив керівник групи української сторони СЦКК Б. Кременецький.

Раніше в Мінську домовилися, що розведення сил в Станиці Луганській можуть почати з 26 листопада. Головним умовою для цього називалося дотримання режиму тиші.

Б. Кременецький заявив, що після обстрілу 18 листопада українська сторона офіційно заявляла, що готова 26 листопада здійснити розведення сил і засобів. «Однак вже ввечері 24 листопада позиції ВСУ в цьому районі знову були обстріляні. Ввечері 27 листопада спостерігачі СЦКК зафіксували чергові обстріли озброєними формуваннями ОРЛО ділянки розведення сил і засобів в районі н. п. Станиця Луганська. По позиціях підрозділів ВСУ було використано стрілецьку зброю і гранатомети», – повідомив керівник групи СЦКК.

По його словам, об обстрілах проінформовані спостерігачі СММ ОБСЄ (*Корреспондент.net* (www.korrespondent.net). – 2016. – 28.11).

Провести вибори на Донбасі можливо лише в тому випадку, якщо будуть дотримані всі норми безпеки на окупованих територіях, але з точки зору українського законодавства цього неможливо досягти, вважає заступник голови Центральної виборчої комісії України А. Магера (<http://znaj.ua/news/politics/78392/magera-vibori-na-donbasi-provesti-nemozhливо.html>).

Він підкреслює, що така позиція щодо питання виборів на Донбасі збігається з позицією колишнього члена тристоронньої переговорної групи по Донбасу Р. Безсмертного, за якою вибори на окупованих територіях мають містити комплекс заходів безпеки.

«Вибори проводяться по українському законодавству. Що таке українське законодавство? Воно базується на певних міжнародних принципах: загальне, рівне і пряме виборче право, таємне голосування і свобода виборів. Недотримання хоча б одного з п'яти принципів неприйнятно для України. Більше того, це неприйнятно для Ради Європи», – пояснив А. Магера.

За його словами, сьогодні немає жодної безпекової складової, яка б уможливила проведення цих виборів, а відтак, швидше за, питання проведення виборів буде перенесено на невизначений термін (*Znaj.ua* (<http://znaj.ua>). – 2016. – 28.11).

Генеральный прокурор Украины Ю. Луценко считает видеодопрос экс-президента Украины В. Януковича «очередной пиар-акцией».

«Не стоит ожидать чего-то важного от допроса Януковича в суде. Во-первых, этот допрос инициировала защита “беркутов”, подозреваемых в расстрелах на Майдане. Во-вторых, российский суд сразу поставил условием скайп-допроса его проведение именно в конце ноября. В-третьих, в Ростов свезли всю кремлевскую медиа-машину, – написал он на своей странице в Facebook. – Поэтому я лично рассматриваю это действие в качестве очередной пиар-акции о “нелегитимной киевской хунте” в годовщину Евромайдана».

В то же время, по словам Генпрокурора, «все это означает, что кремлевские покровители кровавого диктатора поняли: ГПУ вышла на финишную прямую для начала судебных процессов против организованной преступной группировки Януковича» (*ForUm* (www.for-ua.com). – 2016. – 25.11).

Нарден А. Геращенко вважає, що Святошинський суд ухвалив рішення про допит экс-президента В. Януковича як свідка у справі про злочини на Майдані під тиском Москви.

«Я не вірю, що Святошинський суд приймав це рішення без якогось тиску, у тому числі прохань з Москви. Досі Янукович і його оточення, у тому числі такі особи, як А. Портнов, мають величезний вплив на українські ЗМІ, на українську судову систему», – сказав він.

За словами А. Геращенко, з точки зору закону не було жодної необхідності допитувати В. Януковича як свідка в цій справі. «Тому що очевидно, що Янукович особисто не знайомий із жодним із цих “беркутівців”, і ніхто з них не міг отримати команду на стрілянину або на видачу зброї від нього», – сказав депутат. На його думку, судді могли відмовити в клопотанні захисту «беркутівців» про допит В. Януковича і «не давати йому трибуну» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2016. – 27.11).

Бизнесмена И. Коломойского выдвинули на пост руководителя Комиссии партийного контроля «Украинского объединения патриотов – УКРОП». Такое решение было принято во время XI съезда партии, который прошел в Киеве.

Повестка дня съезда включала утверждение состава Политического совета

УКРОПа, избрание председателя и членов Комиссии партийного контроля и состав Ревизионной комиссии партии.

Эти органы будут формироваться в соответствии с новым уставом УКРОПа, который был утвержден на IX съезде партии в сентябре. Кандидатов в Политический совет, Комиссию партийного контроля и Ревизионную комиссию партии выбирали рейтинговым голосованием во время конференций региональных партийных организаций.

Комиссия партийного контроля имеет право отменять решения любых органов и руководителей политсилы, в том числе главы партии, таким образом комиссия оказывает большое влияние на формирование позиции партии (*ForUm (www.for-ua.com)*. – 2016. – 25.11).

27 листопада в Києві відбулися збори прихильників нової ініціативи експерта Одеської ОДА М. Саакашвілі «Рух нових сил».

Як зазначається на сторінці «Руху нових сил» у Facebook, партія «відкрита для всіх, але принципово на наших умовах: тільки нові обличчя, тільки ті, хто не грабував Україну, ті, хто будуть розбудовувати нову успішну країну для майбутнього наших дітей, а не для власного збагачення».

У своєму виступі М. Саакашвілі заявив про вимогу дострокових парламентських виборів і про бажання «блискавично і безкомпромісно навести лад в країні». «Ми вимагаємо призначити нові позачергові вибори, з новим ЦВК, з новим законом про вибори», – заявив М. Саакашвілі (*Українська правда (http://www.pravda.com.ua)*. – 2016. – 27.11).

Лідер Руху нових сил М. Саакашвілі звинуватив діючу владу й особисто Президента П. Порошенка в корупції і грабунку українського народу. На думку політика, влада нехтує колосальним потенціалом країни й зайнята лише розподіленням фінансових потоків (*http://ua1.com.ua/politics/saakashvili-vlada-zaumaetsya-reyderstvom-25907.html*).

М. Саакашвілі закликав до повного очищення української влади та оновлення правлячого політичного класу. Рух нових сил вимагатиме негайного призначення позачергових виборів до Верховної Ради. З такою вимогою політична сила мобілізуватиме своїх прихильників по всій країні (*UA1.com.ua (http://ua1.com.ua)*. – 2016. – 28.11).

Лідери створюваного Руху нових сил мають намір зареєструвати в Міністерстві юстиції свою політичну партію, а не перейменувати одну з існуючих, повідомив один з лідерів руху Д. Сакварелідзе.

При цьому він дав зрозуміти, що лідером такої політсили може стати експерт Одеської обласної державної адміністрації М. Саакашвілі.

За словами Д. Сакварелідзе, люди, які входили до номінаційного комітету зі створення партії з можливою назвою «Хвиля», можуть приєднатися до Руху нових сил. Він також зазначив, що М. Саакашвілі раніше озвучив умовні критерії, хто може увійти до створюваної ними партії.

«Рух, по суті, уособлює і символізує те, що будь-які правильні люди

можуть об'єднуватися – і В. Чумак (позафракційний народний депутат), і Н. Новак (народний депутат з фракції “Блок П. Порошенка”), і Касько (екс-заступник Генпрокурора). Ласкаво просимо», – зазначив він.

За словами політика, новостворений рух підтримує комунікації з Демократичним альянсом. Разом з тим Д. Сакварелідзе заявив, що розглядає як потенційного партнера лідера партії «Самопоміч», мера Львова А. Садового (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2016. – 26.11).

Народний депутат С. Лещенко заговорив про можливість об'єднання з партією экс-глави Одеської ОДА М. Саакашвілі (<http://glavcom.ua/news/leshchenku-pislya-mitingu-zakortilo-objednatisya-z-saakashvili-384967.html>).

«Був на мітингу Саакашвілі. З трибуни не виступав, але годину проговорив з людьми. Враження – влада всіх дістала, квартира нікому не цікава, корупціонерів хочуть бачити на стовпах», – написав нардеп на своїй сторінці у Facebook. Він стверджує, що найбільш популярним під час акції було запитання «Чому ДемАльянс, партія Саакашвілі, “Сила людей”, партія “Хвиля” та інші реформаторські антикорупційні сили не об'єднуються?». «Моя відповідь – ми зобов'язані бути разом. І впевнений, що будемо», – наголосив С. Лещенко (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 27.11).

Саміт Україна – ЄС став доказом того, що відносини України і Євросоюзу так і не стали партнерськими. Таку думку у своєму блозі висловив лідер громадського руху «Український вибір – Право народу» В. Медведчук.

«Після закінчення саміту Україна – ЄС у українців залишилося більше питань, ніж відповідей. Чергове перенесення безвізового режиму, торги з приводу скасування мораторію на експорт лісу-кругляка (єврочиновники навіть не приховували, що основною умовою для виділення фінансової допомоги Києву є відновлення торгівлі українським лісом), провал підписання угоди з Європоллом змусили навіть прихильників євроінтеграції заговорити про “єврозраду”», – написав В. Медведчук.

«Заяви голови Європарламенту М. Шульца про те, що Франція, Бельгія, Німеччина, Італія і ряд інших країн мають сумніви, а тому блокують відповідне рішення, стали холодним душем для Києва. На тлі подібних заяв М. Шульца, який визнав, що не має наміру балотуватися на пост глави Європарламенту (це звільняє його від обов'язку бути вкрай політкоректним), спічі голови Єврокомісії Ж.-К. Юнкера і президента Європейської ради Д. Туска більше були схожі на політичні реверанси», – додав політик (*УНН* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 28.11).

Нынешняя украинская власть изменила идеалам Майдана, считает украинский политический деятель, член Украинского Хельсинского союза, народный депутат VIII созыва Ю. Шухевич.

«Наше стремление в Европу, все европейские ценности она подменила

разговорами об ассоциации, – отметил он. – У меня очень критическое отношение к нашей существующей власти. Эта власть пришла на крови людей, погибших на Майдане во время Революции достоинства. Осталась прежней коррупция, а к войне еще добавилось предательство. Ко всему мы еще имеем то, что было у нас и прежде – безответственность: какие бы преступления у нас ни делались, они не наказываются».

В то же время Ю. Шухевич считает, что власть в Украине с формальной точки зрения легитимна. «Но есть другая точка зрения: эта власть нарушает Конституцию и другие законы Украины или нет. Вот имея в виду это, легитимной ее назвать трудно», – резюмировал политик (*ForUm (www.for-ua.com)*). – 2016. – 25.11).

Вероятность парламентских перевыборов весной 2017 года – 80 %. Более того, все представители нынешней украинской власти понимают, что это неизбежно и уже начинают менять свою риторику, делая ее более направленной на избирателей, считает политолог А. Якубин (http://ru.golos.ua/politika/politolog_veroyatnost_parlamentskih_perevyiborov_vesno_y_2017_goda_sostavlyayet_80_991).

«За последние несколько месяцев вероятность парламентских перевыборов весной 2017 г. значительно возросла. В первую очередь, это связано с мировыми политическими изменениями. Главными факторами в этом вопросе стали президентские выборы в США и изменения внутри Европейского Союза», – отметил эксперт.

По словам А. Якубина, приход к власти Д. Трампа, скорее всего, приведет к тому, что США будет менять приоритеты своей внешней политики и постараются сотрудничать с Россией и Европейским Союзом для того, что бы как можно быстрее прекратить конфликт на Востоке Украины и, наконец то, закрыть украинскую тему в своей внешней политике. Также внутри Европейского Союза уже не один раз звучали идеи нормализации отношений с Российской Федерацией и недовольство украинскими властями, которые затягивают минский процесс.

«Если действующий украинский парламент не может принять политическую часть “Минска” и начать выполнять взятые на себя обязательства, то стоит выбрать новый парламент, который будет способен принять необходимые изменения в Конституцию и закончить конфликт на востоке страны», – приблизительно так думают наши европейские партнеры. Мы можем прогнозировать, что в ближайшие несколько месяцев они начнут давить на Президента с требованиями принять политическую часть “Минска”, однако нынешний парламент просто не способен принять все необходимые законы и подзаконные акты для того, чтобы имплементировать минские договоренности. Это связано, в первую очередь, с тем, что “Народный фронт” отказывается голосовать за данные законы», – сказал А. Якубин.

Также эксперт подчеркнул, что реформирование коалиции без парламентских перевыборов невозможно, если коалиция БПП и «Народного фронта» распадется, то БПП просто больше не с кем заключать политические соглашения, поскольку «Самопоміч» и Радикальная партия не даст им необходимых голосов, а «Батьківщина» сама активно продвигает идею

перевыборов. Говорить о возможной коалиции БПП и Оппозиционного блока, по мнению эксперта, также не приходится.

В целом политолог уверен, что уже на сегодняшний день очевиден политический кризис в Украине, который еще и подогревается массовым гражданским недовольством и пусть и локальными акциями протеста по всей стране. По мнению эксперта, только внеочередные выборы смогут выпустить этот социальный пар и стабилизировать ситуацию внутри страны. Исходя из своего этого, можно утверждать, что вероятность парламентских перевыборов весной 2017 г. около 70–80 % (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2016. – 28.11).

Точечные акции протеста в центре Киева будут продолжаться вплоть до принятия Госбюджета, считает политолог А. Якубин (http://ru.golos.ua/suspilstvo/tochechnyie_mitingi_v_tsentre_stolitsyi_budut_prohodit_do_prinyatiya_byudjeta__polit).

По его словам, вопрос бюджета затрагивает много категорий граждан. В частности, заложенные параметры главного финансового плана страны чувствительны для учителей, преподавателей, студентов, профсоюзов промышленности.

Поэтому, по мнению А. Якубина, представители этих социальных групп будут время от времени напоминать о своих правах и требовать пересмотра Госбюджета. «Митинговая активность будет продолжаться до самых последних моментов принятия Госбюджета», – подчеркивает политолог.

Кроме того, по мнению эксперта, нынешние митинги совпадают с «фоновым недовольством» населения действиями власти, которое все нарастает (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2016. – 28.11).

Перевыборы в Верховную Раду весной 2017 г. маловероятны. Скорее всего досрочные выборы в Украине состоятся не раньше осени 2017 г., считает политолог, руководитель Центра «Третий сектор» А. Золотарев (http://ru.golos.ua/politika/politolog_perevyiboryi_v_radu_vesnoy_2017_goda__malo_veroyatnyi_7951).

«Перевыборы в Украине в 2017 г. очень даже могут состояться, однако вероятность того, что это произойдет весной 2017 г. очень низкая. Единственным фактором, который может заставить украинское правительство пойти на перевыборы весной, могут стать массовые гражданские недовольства, связанные с обострением социально-экономических проблем в зимний период 2016–2017 гг.», – отметил эксперт.

По словам А. Золотарева, ключевые лица украинской политики уже начали готовиться к возможным перевыборам, однако пока подготовка идет очень медленно. На сегодня мы не видим, чтобы хоть одна политическая партия в Украине была финансово, организационно и медийно готова к такому сценарию. Это говорит о том, что нынешнее украинское правительство постарается как можно дольше просуществовать в том формате, в котором оно есть сейчас, хотя бы для того, чтобы обеспечить себе время для качественной подготовки к перевыборам (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2016. – 27.11).

Украинские политические партии не спешат подавать финансовую отчетность, поскольку ищут возможность скрыть свои «непрозрачные» источники финансирования, считает политолог А. Золотарев (http://ru.golos.ua/politika/ekspert_rasskazal_pochemu_partii_ne_spushat_podavat_finansovuyu_otchetnost_2181).

«Содержание более-менее активной партии обходится до 1 млн долл. в месяц, если она ведет какую-то деятельность в месяц. Поэтому нынешняя задержка с подачей финансовой отчетностью связана с тем, что партии пытаются найти выходы как прикрыть свои непрозрачные источники финансирования. У большинства партий эти источники являются теневыми, а в официальных отчетах содержится верхушка айсберга», – подчеркнул эксперт.

По мнению эксперта, сама идея со стремлением сделать механизм финансирования партий прозрачным в стране, где «более 60 % экономики находится в тени, является фикцией». «Поэтому неудивительно, что реальная бухгалтерия партий является тайной за семью печатями. Она по-прежнему остается закрытой. Так что не стоит удивляться, что половина политических партий так и не обнародовали свою финансовую отчетность», – резюмировал А. Золотарев (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2016. – 27.11).

Якщо б вибори до Верховної Ради відбулися наступної неділі, подолати 5-відсотковий бар'єр могли б вісім партій, свідчать результати опитування соціологічної групи «Рейтинг».

Серед тих, хто має намір брати участь у виборах і визначився зі своїм вибором, 17,4 % проголосували б за «Батьківщину», 12,6 % – за БПП, 11,1 % – за Опозиційний блок, 8,4 % – за Радикальну партію О. Ляшка, 7,4 % – за «Самопоміч», 6,2 % – за партію «За життя», 6,1 % – за «Свободу», 5,6 % – за «Громадянську позицію».

Партія М. Саакашвілі «Хвиля» отримала б 3,1 %, Державницька ініціатива Яроша – 2,6%, «УКРОП» – 2,4 %.

Решта партій мають підтримку на рівні менше 2 %.

Схожим чином виглядають і президентські рейтинги політиків. За Ю. Тимошенко готові проголосувати 17,7 % виборців, за П. Порошенка – 14,3 %, за Ю. Бойка – 10,2 %, за О. Ляшка, – 9,9 %, за А. Гриценка – 8,2 %, за В. Рабіновича – 7,5 %, за А. Садового – 7,3 % (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2016. – 28.11).

ЕКОНОМІКА

Глава Ради НБУ Б. Данилишин під час брифінгу заявив, що лише ліберальні реформи не забезпечують швидкого одужання економіки та створення робочих місць.

На його думку, вони мають бути посилені державним стимулюванням у вигляді в тому числі капітальних інвестицій.

При цьому Б. Данилишин заявив, що нова грошово-кредитна політика має бути «грошово-промисловою», щоб забезпечити відновлення «нашого

господарства» (*FINBALANCE* (<http://finbalance.com.ua/news/Hlava-Radi-NBU-potribni-ne-lishe-liberalni-reformi-ale-y-derzhavni-investitsi>). – 2016. – 24.11).

Прибыль крупных и средних предприятий Украины (без учета временно оккупированной территории АР Крым, Севастополя, части зоны проведения антитеррористической операции, а также результатов деятельности банков) в январе – сентябре 2016 г. составила 270,5 млрд грн, что на 16 % больше, чем за аналогичный период 2015 г. Об этом сообщает Государственная служба статистики.

При этом убытки крупных и средних предприятий составили 188,5 млрд грн, что в 2,2 раза меньше, чем в 2015 г.

По предварительным итогам, в январе – сентябре 2016 г. финансовый результат до налогообложения крупных и средних предприятий составил 82 млрд грн прибыли (в январе – сентябре 2015 г. – 183,9 млрд грн убытков). Доля убыточных предприятий за девять месяцев 2016 г., по сравнению с аналогичным периодом 2015 г., сократилась на 7 п. п. – до 32,8 %.

Напомним, за шесть месяцев 2016 г. прибыль крупных и средних предприятий Украины возросла на 9,2 % (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389504/pribyl-krupnyh-i-srednih-predpriyatij-ukrainy-za-9-mesyatsev>). – 2016. – 25.11).

С 1 декабря повышаются должностные оклады работников учреждений, заведений и организаций отдельных отраслей бюджетной сферы. Правительство 23 ноября приняло Постановление «Некоторые вопросы оплаты труда работников учреждений, заведений и организаций отдельных отраслей бюджетной сферы».

Проект акта подготовлен Минсоцполитики с целью повышения должностных окладов работников отдельных отраслей бюджетной сферы в связи с ростом с 1 декабря этого года минимальной заработной платы с 1450 до 1600 грн.

В частности, Постановлением предусмотрено повышение тарифной ставки работника первого тарифного разряда Единой тарифной сетки на 150 грн (на 12,7 %) и установление ее в размере 1335 грн. При этом сохраняется действующий денежный разрыв между минимальной заработной платой и тарифной ставкой работника первого тарифного разряда ЕТС в сумме 265 грн.

Соответственно с ростом должностного оклада (тарифной ставки) работника первого тарифного разряда ЕТС и тарифных коэффициентов по разрядам ЕТС повышаются должностные оклады всем категориям работников бюджетной сферы с соблюдением межквалификационных (междолжностных) соотношений в оплате труда.

Кроме того, для недопущения «уравниловки» в должностных окладах отдельных категорий работников Постановлением предусмотрено установление дифференциации размеров должностных окладов работников 1–3 тарифных разрядов ЕТС (на 5–10 грн).

Реализация постановления будет осуществлена в пределах расходов, предусмотренных на оплату труда работников бюджетных учреждений,

заведений и организаций в 2016 г. (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com/node/196062>)). – 2016. – 24.11).

Україна відкрила свій газовий ринок європейським постачальникам, на сьогодні вже укладено три договори на транспортування та зберігання природного газу в українських сховищах, повідомляє відділ зв'язків з громадськістю та пресою ПАТ «Укртрансгаз».

Серед контрагентів французька ENGIE, швейцарська DufEnergy Trading SA та TrailStone Energy LLC (представництво в Україні), які до укладання договорів продавали газ українським трейдерам на державному кордоні.

«Ми активно працюємо над залученням європейських трейдерів до роботи на українському газовому ринку. Очікуємо на тестові поставки вже у грудні місяці», – розповів президент ПАТ «Укртрансгаз» І. Прокопів.

Нагадаємо, перший контракт з європейським постачальником природного газу було підписано наприкінці жовтня поточного року в рамках економічного форуму Україна – Франція в Парижі (*ПАТ «Укртрансгаз»* (<http://utg.ua/utg/media/news/2016/11/ukrana-vdkrila-svj-gazovij-rinok-vropejskim-postachalnikom-ukladeno-3-dogovori.html>)). – 2016. – 24.11).

«Укртрансгаз», французская компания Engie и ее дочерняя компания в Украине «Энжи энерджи менеджмент юкрейн» подписали договора на транспортировку и хранение природного газа. Об этом говорится в сообщении «Укртрансгаза».

Как отмечается, подписание состоялось в Париже на украинско-французском экономическом форуме.

«Мы готовы выполнить все условия контракта, ведь украинский газотранспортный оператор работает по европейским стандартам и правилам», – заверил президент «Укртрансгаза» И. Прокопів.

Подписание данных рамочных соглашений позволит Engie самостоятельно поставлять голубое топливо в Украину с возможностью дальнейших прямых продаж украинским трейдерам и потребителям.

«Выход такого мощного европейского игрока на украинский рынок – это хороший сигнал для других европейских компаний. Мы рады видеть, что реформа “Нефтегаз” и рынка приносит результаты», – отметил глава компании «Нефтегаз Украины» А. Коболев (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news-/389634/frantsuzskaya-engie-budet-hranit-gaz-v-ukraine>)). – 2016. – 28.11).

Крупнейшая нефтедобывающая компания в Украине «Укрнефть» намерена инвестировать в добычу нефти более 100 млн долл. в год в случае снижения ренты на добычу нефти с 45 до 29 % от товарной стоимости сырья. Об этом сообщил исполнительный вице-президент по вопросам корпоративной стратегии и развития «Укрнефти» Д. Поппер.

«Если ставки на добычу нефти и газового конденсата будут снижены, ту экономию, которую получит компания, она готова reinvestировать в операционную деятельность... Снижение налогов даст нам дополнительный

ресурс для инвестиций», – сказал Д. Поппер, добавив, что таким образом компании удастся сначала стабилизировать, а потом и нарастить добычу нефти.

Исполнительный вице-президент по социальному и экологическому развитию Г. Радченко сказал, что компания сможет реинвестировать около 2,5–3 млрд грн, или более 100 млн долл., в год. «Сто миллионов долларов инвестиций в год позволит нам стабилизировать добычу нефти, а за 200 млн долл. мы реально сможем увеличить производство», – сказал Г. Радченко.

По словам Д. Поппера, одним из факторов нынешней тенденции падения уровня добычи нефти в Украине является избыточное налогообложение. «В Украине одна из самых высоких ставок ренты на добычу нефти и газового конденсата в регионе. К сожалению, Украина менее привлекательна для инвестиций в добычу по сравнению с соседними странами», – добавил Д. Поппер.

Он подчеркнул, что прогнозированное снижение налоговых поступлений в 2017 г. может составлять около 2–3 млрд грн, но, если ставки налога будут снижены, компания сможет через три-четыре года нарастить объемы добытой нефти и таким образом увеличить отчисления в бюджет. «Если продолжится снижение объемов добычи, можно ожидать, что отрасль прекратит свое существование... Страна станет полностью зависима от импорта нефтепродуктов. Это также будет сопровождаться сокращением рабочих мест», – отметил Д. Поппер (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389528/ukrnafta-namerena-investirovat-v-dobychu-nefti-bolee-100-millionov>)). – 2016. – 25.11).

Східний гірничо-збагачувальний комбінат (СхідГЗК) за січень – жовтень 2016 р. виробив 810,5 т уранового концентрату з уранової руди, що на 14,6 % менше, ніж за аналогічний період минулого року. Такі дані наводяться у звіті Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків України, передає УНН (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1621647-skhidniy-gzk-znachno-skorotiv-virobnitstvo-uranovogo-kontsentratu>).

Повідомляється, що вартість виробленого за 10 місяців концентрату сягнула 2609 млрд грн. У жовтні ГЗК випустив 88,4 т уранового концентрату на суму 312,8 млн грн.

Нагадаємо, як повідомляв УНН, щорічні потреби уранового концентрату українських АЕС становлять 2 тис. 400 т. При цьому Україна має багаті поклади уранової руди, а тому в разі їх вивчення й розроблення ми можемо самостійно забезпечувати власну потребу в цій сировині щонайменше 70 років.

Міністр енергетики і вугільної промисловості І. Насалик нещодавно заявив, що Україна забезпечуватиме себе урановим концентратом і будуватиме завод. Такі плани передбачені Концепцією розвитку атомного комплексу України до 2020 року.

Однак, тим часом Казенне підприємство «Кіровгеологія», яке єдине в країні спеціалізується на геологічному вивченні надр, сьогодні повністю занедбане державою. Кращі науковці і фахівці звідти тікають, а техніка не оновлюється.

Експерти наголошують на необхідності залучення приватних інвесторів до

урановидобутку в Україні, що дасть змогу реально наростити обсяги (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1621647-skhidny-gzk-znachno-skorotiv-virobnitstvo-uranovogo-kontsentratu>). – 2016. – 24.11*).

Фонд государственного имущества на аукционе продал Константиновскую ГЭС за 64 млн грн. Об этом говорится в сообщении фонда.

«На участие в конкурсе было подано 17 заявок, допущено к участию 16 участников. Одной компании было отказано в допуске из-за отказа выполнить все фиксированные инвестиционные и организационные условия, определенные в официальном объявлении Фонда госимущества», – говорится в сообщении.

Стартовая цена ГЭС, объявленная Фондом госимущества в «Ведомостях приватизации», составляла 13,8 млн грн. «Фактическая стартовая цена, определенная на основании высокого ценового предложения от одного из потенциальных участников, – 40 млн грн. ГЭС было продано за 64 млн грн ООО «Альтген»», – сообщает пресс-служба.

ООО «Альтген» входит в состав группы компаний, которая с 2012 г. занимается производством электроэнергии, имеет четыре ГЭС в Хмельницкой области и сейчас строит еще три ГЭС в Хмельницкой и Тернопольской областях (*Finance.Ua (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389468/konstantinovskuyu-ges-prodali-za-64-milliona-griven>). – 2016. – 24.11*).

Самый большой самолет в мире Ан-225 «Мрия» после очередного мирового турне вернулся в Украину.

27 ноября украинский транспортник совершил перелет из немецкого Лейпцига на аэродром в Гостомеле. После перелета, длившегося 1 час 45 мин, в 11:24 «Мрия» приземлилась в «домашнем» аэропорту, сообщает ЦТС.

Напомним, в этот раз Ан-225 совершал вояж в Южную Америку, где перевез рекордный для данного континента авиационный моногруз.

Украинский самолет транспортировал груз весом в 182 т, доставив из Сан-Паулу в Сантьяго электротурбину весом 155 т, которая находилась в специальной 27-тонной конструкции. Это второй по весу рекордный моногруз из когда-либо перевезенных самолетом и рекордный груз для Южной Америки (*Крылья (<http://www.wing.com.ua/content/view/17118/37>). – 2016. – 28.11*).

За 10 месяцев 2016 г. услугами всех видов пассажирского транспорта в Украине воспользовались 4,02 млрд пассажиров, что составило порядка 402,23 млн человек в месяц. Такие данные обнародовала Государственная служба статистики Украины.

Кардинальные изменения наблюдаются в структуре транспортных предпочтений украинцев. Так, за период январь – октябрь 2016 г. 7 млн пассажиров воспользовались авиационным транспортом, что на 27,7 % больше, чем за аналогичный период 2015 г. Железными дорогами за этот период воспользовались 328 млн пассажиров, таким образом снижение составляет

0,1%. По сравнению с аналогичным периодом 2015 г. общий объем пассажиропотока в Украине снизился на 6,6%. Наибольший спад наблюдается в водных и автомобильных перевозках.

«В последнее время мы наблюдаем увеличение пассажиропотока на внутренних авиарейсах. Особой популярностью пользуются маршруты Киев – Львов и Киев – Одесса.

Что касается международных перелетов, то согласно нашей статистике авиабронирования, среди украинцев лидируют такие направления, как Турция, Германия, Италия и Беларусь», – комментирует А. Муровцев, директор «Амадеус Украина» (*Крылья* (<http://www.wing.com.ua/content/view/17113/37>). – 2016. – 25.11).

У рамках зустрічі прем'єр-міністри України та Угорщини В. Гройсман і В. Орбан підписали ряд договорів, у тому числі ті, що стосуються розвитку прикордонної інфраструктури.

Зокрема, ідеться про цільовий кредит у розмірі 50 млн євро на відновлення дороги між Мукачевом і Береговом, а також на будівництво об'їзної дороги навколо м. Берегово.

Крім того, Україна та Угорщина на урядовому рівні домовилися про спільне утримання мостів на українсько-угорському кордоні.

Під час зустрічі прем'єри також дійшли згоди про відміну для українців плати за національні візи до Угорщини.

Головне, щоб все не завершилося так, як з реконструкцією КПП «Лужанка». Євросоюз три роки тому виділив 2,3 млн євро, але закарпатська митниця ще досі не змогла їх освоїти (*Мукачево.net* (<http://www.mukachevo.net/ua/news/view/174694>). – 2016. – 24.11).

Международное рейтинговое агентство Standard&Poor's повысило долгосрочный кредитный рейтинг Киева с «СС» до «В-». Прогноз по рейтингу стабильный, сообщается в пресс-релизе S&P.

Такой прогноз связан с отсутствием у Киева коммерческого долга, и с хорошими финансовыми показателями.

Агентство также отметило очень слабое финансовое управление столицы Украины. Эксперты считают, что экономика города остается на низком уровне. Гибкие доходы Киева находятся на низком уровне и составляют 15% от текущих доходов. Это связано с тем, что основная часть налогов регулируется центральным правительством.

По оценкам S&P, остатки средств в бюджете Киева составили 4,4 млрд грн (150 млн долл.) за последний год.

Недавно рейтинговое агентство Fitch повысило долгосрочные рейтинги дефолта эмитентов Киева в иностранной и национальной валюте с уровня «СС» до «В-», а также долгосрочный рейтинг Киева в национальной валюте с «BBB(ukr)» до «BB+(ukr)» (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2016/11/25/24864011>). – 2016. – 25.11).

Європарламент і Рада ЄС прищвидшать прийняття Регламенту щодо надання Україні додаткових торговельних преференцій. Про це повідомила заступник міністра економ розвитку, торговельний представник України Н. Микольська на своїй сторінці у Facebook.

Крім того, за її словами, під час саміту Україна – ЄС було відзначено зростання взаємної торгівлі й українського експорту та значний інтерес з боку бізнесу ЄС в інвестуванні в Україну.

Також було підтверджено підтримку України в протидії торговельній агресії РФ у СОТ (у тому числі в ініційованих суперечках) (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/es-prisvidsit-nadanna-ukraini-dodatkovih-torgovelnih-preferencij>). – 2016. – 28.11).

Порт «Чорноморськ» повністю в руслі загальної галузевої тенденції до зростання зернових вантажопотоків, яку відрізняє прискорення перевантажувальних процесів і збільшення обсягів підлогового складського зберігання зерна. Про це повідомляє прес-служба порту.

Зазначається, що «Чорноморськ» підняв потужності з перевалки зерна, і станом на листопад вони становили 9,1 млн т.

За словами директора аналітичного видання «Порти України» К. Ільницького, до 2020 р. «чорноморці» планують створити додаткові потужності ще близько на 14 млн т. Таким чином через три-чотири роки порт буде перевантажувати близько 23 млн т зерна в рік.

Ряд проектів уже вийшли з «паперової» стадії, і розпочато їх конкретну реалізацію.

«“Чорноморськ” має всі шанси стати лідером по зерну серед морських портів України. Підприємство вже помітно підняло планку перевалки завдяки двом проектам, реалізованим в 2016 р.», – повідомляє прес-служба порту (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/port-cornomorsk-zbilsit-potuznosti-perevalki-zerna-se-na-14-mln-tonn>). – 2016. – 28.11).

Обстеження посівів озимих зернових культур станом на 24 листопада показує, що сходи отримано на площі 6,3 млн га (90 % до посіяних), з них у доброму й задовільному стані – 5,2 млн га (82 %), у слабкому й зрідженому стані – 1,1 млн га (18 %). Про це повідомляє прес-служба Мінагрополітики.

За підрахунками, близько 678 тис. га, або 10 % посівів, не утворили сходів.

За даними відомства, сходи озимого ріпаку отримані на площі 772,6 тис. га (91 % до посіяних), з них у доброму та задовільному стані – 631,9 тис. га (82 %), у слабкому й зрідженому стані – 139,2 тис. га (18 %).

Крім того, у Черкаській області посіви загинули на площі 1 тис. га, у Луганській – на площі 0,4 тис. га, у Львівській – на площі 0,1 тис. га. За підрахунками, майже 72,6 тис. га, або 9 %, посівів не утворили сходів.

«Подальший стан посівів особливо тих, що не зійшли, слабких та зріджених значною мірою буде залежати від температурного режиму», – ідеться в повідомленні Мінагрополітики.

Крім того, посів озимих зернових, при прогнозі 7,4 млн га, проведено на

площі 6,9 млн га, або 94 % до прогнозу (у 2015 р. – 6,6 млн га), з них: озимої пшениці та тритикале, при прогнозі 6,2 млн га, посіяно 5,9 млн га, або 95 % до прогнозу (у 2015 р. – 5,6 млн га); жита, при прогнозі 147 тис. га, посіяно 158 тис. га, або 107 % до прогнозу (у 2015 р. – 145 тис. га); озимого ячменю, при прогнозі 1 млн га, посіяно 882 тис. га, або 86 % до прогнозу (у 2015 р. – 866 тис. га).

Озимий ріпак, при прогнозованій площі 724 тис. га, посіяно на площі 845 тис. га, або 117 % (*Agravery (<http://agravery.com/uk/posts/show/v-slabkomu-ta-zridzenomu-stani-perebuvae-18-posiviv-ozimih-zernovih>). – 2016. – 28.11*).

Середня врожайність ячменю в Україні становить 3,13 т/га, що в 2,2 рази менше порівняно із 7 т/га у ЄС.

«За останні роки площі під ячменем відчутно скоротилися: від 5,8 млн га в 2003 р. до 3,2 млн га в 2016 р. (зменшення в 1,8 раза). Ці зміни відбулися за рахунок розширення площі посіву під кукурудзою (в 3,1 рази), соняшником і соєю», – зазначив директор Інституту рослинництва ім. В. Юр'єва НААН України В. Кириченко.

Станом на 2016 р. Україна за обсягами виробництва й експорту зерна ячменю (9,7 млн т, 6,75 % світового виробництва) займає четверте місце в світі після ЄС (59,6 млн т, 41,45 %), Росії (18 млн т, 12,52 %), Австралії (9,9 млн т, 6,75 %) (*Agravery (<http://agravery.com/uk/posts/show/seredna-vrozajnist-acmenu-v-ukraini-v-22-razi-mensa-evropejskoi>). – 2016. – 25.11*).

Право експорту на ринки Європейського Союзу мають 277 вітчизняних підприємств. Про це повідомив голова Держпродспоживслужби В. Лапа, передає прес-служба відомства.

«Ми бачимо прогрес у просуванні вітчизняного виробника на ринок Європейського Союзу. Так, зараз 277 українських підприємств мають право експортувати свою продукцію на європейський ринок, із них 97 – підприємства, які виробляють харчову продукцію, 180 – це підприємства, які виробляють продукти нетваринного походження», – повідомив В. Лапа.

Він уточнив, що із зазначених 97 підприємств-виробників харчових продуктів сім – виробники м'яса птиці та продуктів з нього, 19 – виробники риби й рибопродуктів, два – виробники яєць і яйцепродуктів, 49 – виробники меду бджолиного, п'ять – виробники жаб'ячих лапок та равликів, один виробник колагену та один виробник кишкової сировини.

При цьому в поточному році в результаті довготривалих спільних зусиль держави й бізнесу 13 українських підприємств були схвалені на експорт до ЄС молока та молочних продуктів.

«Для багатьох підприємств право експортувати на ринок ЄС – це питання статусу, це серйозна перевага на інших ринках збуту», – підсумував В. Лапа (*Agravery (<http://agravery.com/uk/posts/show/pravo-eksportu-na-rinki-es-maut-277-ukrainskih-pidприємstv-lapa>). – 2016. – 25.11*).

У поточному році Білорусь збільшила експорт молочної продукції в Україну в п'ять разів порівняно з рівнем 2015 р. Про це розповів начальник Головного управління ЗЕД Міністерства сільського господарства і продовольства Республіки Білорусь О. Богданов.

Експерт повідомив, що білоруські виробники молочної продукції експортують 60 % вироблених товарів у різні країни світу. Він зазначив, що на експорт іде 77 % тваринних жирів, 92 % молочної сироватки та 78 % сирів.

За словами О. Богданова, Білорусь посідає перше місце у світі з виробництва молока на душу населення – 749 кг. Кожен житель Республіки споживає 252 кг молочних продуктів у рік.

Начальник Головного управління ЗЕД Мінсільгоспу Білорусі повідомив, що Державна програма розвитку молочної галузі «Агробізнес-2020» передбачає збільшення виробництва молока до 9,2 млн т.

«Ця цифра амбітна, але цілком досяжна. Через п'ять років ми повинні щорічно виробляти на 2,2 млн т молока більше. За підсумками 2016 р. ми досягли зростання близько 2 %. Ми планували щорічний приріст на рівні 4–5 %», – зазначив він.

О. Богданов повідомив, що стратегія розвитку молочної галузі полягає не в тому, щоб збільшувати поголів'я корів, а працювати над поліпшенням продуктивності стада. «Потенційний генетичний фонд дає нам змогу дойти 9–10 т на корову. І багато господарств це роблять, але в цілому надої по країні становлять 4,7 т. До кінця року плануємо збільшити цей показник до 7 т», – додав він (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/bilorus-v-5-raziv-zbilsila-eksport-molocnoi-produkcii-v-ukrainu>). – 2016. – 25.11).

Україна получила первые заявки на поставки сахара в Китай. Об этом говорится в сообщении отраслевой ассоциации «Укрсахар».

«На сегодняшний день мы уже имеем заявки со спецификациями на поставку сахара и готовим списки потенциальных клиентов», – цитируется в сообщении аналитик сырьевых рынков и сельского хозяйства «Укрсахара» В. Долинский.

Експерт также отметил, что есть определенные ограничения с прямым выходом на китайский рынок, поскольку для таких поставок требуется специальное лицензирование, а это сложная бюрократическая процедура.

«Поэтому украинским производителям придется хорошо поработать, чтобы поставлять свою продукцию напрямую в Китай, а не через привычный всем Гонконг», – сказал В. Долинский.

Вместе с тем, по его словам, цены на сахар в китайских супермаркетах привлекательны для украинского производителя – от 38 грн/кг.

В. Долинский также добавил, что за три дня участия в крупнейшей продовольственной выставке азиатского региона ANUFOOD China-2016 украинская делегация наработала более 30 бизнес-контактов из разных стран мира, среди которых, кроме Китая, Шри-Ланка, Южная Корея, Ливия, Ангола и страны Европейского Союза (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389489/ukrainskij-sahar-poedet-v-kitaj>). – 2016. – 24.11).

В Каменце-Подольском состоялось открытие семенного завода «KWS-Украина».

Председатель правления KWS Х. Дуенбостель рассказал, что семенной завод в Каменце-Подольском занимает площадь 8,5 га и имеет мощность 6 тыс. т семян. Этот комплекс был построен в рекордные сроки. В Украине семеноводство, маркетинг и агросервис осуществляет ООО «КВС-Украина» – это 100 % дочернее предприятие KWSSAATSE со штаб-квартирой в Германии.

Как сообщил генеральный директор ООО «КВС-Украина» А. Федоров, компания инвестировала 20 млн долл. в строительство мощностей производства.

Напомним, что в феврале 2016 г. компании KWS только заявляла о начале строительства семенного завода на территории Украины.

Компания «KWS-Украина» на рынке Украины уже более 20 лет, основная деятельность направлена на поставку украинским товаропроизводителям качественных семян сельскохозяйственных культур. Компания KWS разделена на структурные подразделения: кукуруза, сахарная свекла, зерновые, исследования и инновации. Все эти подразделения включают в себя производство и продажу семян (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389633/nemetskij-proizvoditel-semyan-postroil-zavod-v-ukraine-za-20-mln>)). – 2016. – 28.11).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Европейский Союз надеется на снятие Украиной в ближайшие недели моратория на экспорт древесины, введенного в 2015 г. сроком на 10 лет, сказал глава Европейской комиссии Ж.-К. Юнкер в ходе пресс-конференции с Президентом Украины П. Порошенко и главой Европейского совета Д. Туском.

По словам Ж.-К. Юнкера, отмена моратория станет ключевым условием выделения Украине очередного транша макрофинансовой помощи в размере 600 млн евро.

«Мы надеемся, что законодательным образом будет приостановлен запрет на экспорт древесины. Было такое условие, и мы ожидаем, что реакция будет в ближайшие дни или недели. И это позволит нам предоставить разрешение на транш в размере 600 млн евро, которые мы обещали Украине в качестве макрофинансовой помощи», – сказал Ж.-К. Юнкер.

Как сообщалось, Украина ввела мораторий на экспорт леса в качестве единственно возможной на тот момент меры, которая позволила навести порядок в сфере вырубке леса и оборота продукции лесного хозяйства. Вместе с тем это решение вызвало много критики со стороны ЕС. В частности, еврокомиссар по вопросам торговли С. Мальмстрем отмечала, что мораторий противоречит нормам Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС. В свою очередь глава представительства ЕС Х. Мингарелли подчеркивал, что отмена моратория – основное условие выделения средств. С ним соглашался и председатель торгового сектора представительства ЕС в Украине Н. Бердж. По

его словам, отказ от снятия моратория может привести к отказу некоторых стран утвердить предложение Еврокомиссии о расширении квот на украинскую продукцию.

В Украине единой позиции по мораторию на экспорт леса нет. Вместе с тем первый вице-премьер-министр С. Кубив отмечал, что если продолжение действия моратория на экспорт леса приведет к увеличению переработки древесины внутри страны, что является выгодным для Украины, Киев может обойтись без макрофинансовой помощи Европейского Союза (*NEWSru.ua* (http://rus.newsru.ua/finance/24nov2016/zniattia_moratoriiu.html)). – 2016. – 24.11).

Фонд гарантирования вкладов физлиц планирует выставить на продажу права требования по кредитам физических лиц банка «Надра», обеспеченные ипотекой.

Фонд готовится к продаже этих кредитов банка «Надра» и формирует предварительное ценовое предложение. ФГВФЛ пригласил всех потенциальных покупателей/инвесторов проанализировать активы и назвать свою цену кредитного портфеля и желаемый размер лотов.

Всего на продажу могут выставить права требования по 367 кредитам. По состоянию на начало сентября общая задолженность составляла 509,82 млн грн.

Фонд ожидает индикативные оценки и предложения до 5 декабря (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2016/11/25/24863766>)). – 2016. – 25.11).

Запад настолько устал от неспособности украинской власти реформироваться самостоятельно, что потребует достаточно жесткого вмешательства извне, вплоть до международного трибунала, считает экономический эксперт Э. Найман.

Результаты выборов президента США говорят о грядущих изменениях в отношениях Украины и США, в частности уменьшении поддержки текущего положения дел, поэтому Запад может решиться на жесткие действия извне. Об этом заявил финансовый эксперт, управляющий партнер компании Capital Times Э. Найман на пресс-конференции на тему: «Итоги года и прогноз на 2017: МВФ, экономика и доллар».

«Прошли выборы президента США. Их итоги существенно меняют взаимоотношения Украины и США и уменьшают вероятность поддержки со стороны США текущего положения дел. Я думаю, следующая администрация президента США будет гораздо жестче по отношению к украинским властям. Она будет выдвигать более внятные и четкие требования», – подчеркнул Э. Найман.

Он также не исключил «международного трибунала в отношении Украины и украинских властей». «Похоже, Запад настолько разочарован неспособностью Украины реформироваться самостоятельно, что потребует такого достаточно жесткого вмешательства извне», – добавил эксперт.

Эксперт отметил угрозу дефолта Украины перед международными финансовыми организациями и странами-партнерами. «В валютных резервах Украины из 15,5 млрд долл. 11,5 – это кредиты МВФ, 3 млрд – кредитные

гарантии США... А украинских денег в них нет. Мы только Западу должны больше, чем имеем. Украина за три года умудрилась набрать столько долгов, что мы прямым ходом идем к дефолту», – заявил Э. Найман.

Эксперт сообщил, что «если в 2017 г. ситуация в экономике кардинально не изменится, то есть не произойдут дерегуляция, деолигархизация, борьба с коррупцией..., то в 2018 г. Украина объявит дефолт» (*Украинские реалии* (<http://ukrreal.info/ua/politika/127895-ekspert-o-razocharovanii-zapada-ukrainskim-vlastyam-grozit-mezhdunarodnyu-tribunal>). – 2016. – 24.11).

«Укрзалізниця» объявила о начале модернизации подвижного состава, в связи с чем билеты подорожают.

Уже в первой трети 2017 г. билеты на пассажирские перевозки подорожают на 35 %, на перевозку груза – на 25 %. О повышении тарифов сообщил член правления компании Р. Пашкевич.

Также он отметил, что подорожание билетов связано не только с понижением курса гривни, а и с повышением спроса на некоторые железнодорожные направления. Но разрешить «Укрзалізниці» повысить цены на билеты может только Кабинет Министров. Если же разрешения не дадут, предприятию ничего не останется, как пересмотреть инвестиционную программу и разбить ее на несколько лет (*ЧАС.UA* (<http://timeua.com/news/4/54537.html>). – 2016. – 24.11).

Розмови про істотне збільшення експорту яблук з України не відповідають дійсності. Про це розповіла експерт плодоовочевого ринку Т. Гетьман.

«Фактично яблучний сезон потрібно рахувати з початку його збору, тобто з червня цього року по червень наступного, а не як календарний. Зараз весь обсяг експорту українських яблук – це те, що вдається спрямувати через Білорусь. Якщо порівнювати з тим, що було до ембарго, то це краплина в морі. За весь час експортовано не більше 7 тис. т, тоді як раніше обсяг продажів був на рівні 30–40 тис. т щорічно. Відбулася поставка до Лівії, проте не більше 100 т, до Австрії поставляли органічне яблуко як сировину, існують домовленості щодо поставок в інші країни», – сказала вона.

Що стосується цін на яблуко, то, за словами експерта, вони навряд чи підвищуватимуться. «Зараз є намагання як торговельних мереж, так і самих виробників підвищити ціни на яблуко. Це нормальна ситуація напередодні грудня. Проте не варто забувати, що з 1 грудня в Україні знижується ввізне мито на імпортоване яблуко, а у поляків воно коштує на 20 % нижче, ніж минулого року. Із 3,5 млн т яблук, що вони вирощують, приблизно 700 тис. т відправляється на експорт. В умовах російського ембарго цей обсяг потрібно буде перерозподіляти в інших країнах Східної Європи, зокрема постачати в Україну», – прогнозує Т. Гетьман (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/informacia-pro-zrostanta-eksportu-abluk-ne-vidpovidae-dijnsnosti-getman>). – 2016. – 27.11).

Экономические риски и недавние политические события в США и Европе продолжают влиять на банки по всему миру, предупреждает S&P. Об этом говорится в подготовленном аналитиками Standard & Poors обзоре рисков для глобального финансового сектора.

Слабые темпы роста глобальной экономики, политическая нестабильность в США и странах Европы, низкие процентные ставки негативно сказались на работе более половины крупнейших банковских систем мира в 2016 г., констатируют S&P.

В 2017 г. риски, связанные с этими факторами, сохраняются, полагают эксперты. По последним оценкам S&P, в 2016 г. с негативными экономическими трендами столкнулись 11 из 20 крупнейших банковских систем мира – России, Китая, Гонконга, Великобритании, Германии, Бразилии, Индии, Австралии, Канады, Швеции и Японии.

При анализе банковских систем S&P использует оценку страновых рисков банковских систем BICRA. Эта оценка отражает подверженность банковской системы конкретной страны позитивным и негативным экономическим и производственным трендам в сравнении с банковскими системами других государств. Используя градацию BICRA, S&P делит банковские системы с точки зрения их подверженности трендам на 10 групп. Сильнейшие банковские системы входят в группу 1, самые слабые – в группу 10.

Ключевым негативным фактором, который влияет на рейтингование банков, агентство называет изменения в глобальной экономике, связанные с замедлением роста ВВП, ослаблением экономики Китая, а также политической и геополитической нестабильностью. В частности, S&P предупредило о долгосрочных политических последствиях выхода Великобритании из состава Евросоюза.

Кроме того, в ближайшие месяцы в Германии и Франции пройдут выборы глав государств, а в Италии – конституционный референдум (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/389434/sp-predupredilo-banki-o-riskah-v-2017-godu>). – 2016. – 24.11).